II

(Ikke-lovgivningsmæssige retsakter)

AFGØRELSER

KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2019/61

af 19. december 2018

om sektorreferencedokumentet om bedste praksis for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for den offentlige forvaltning, jf. forordning (EF) nr. 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1221/2009 af 25. november 2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) og om ophævelse af forordning (EF) nr. 761/2001 og Kommissionens beslutning 2001/681/EF og 2006/193/EF ([1]), særlig artikel 46, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I forordning (EF) nr. 1221/2009 fastlægges det, at Kommissionen er forpligtet til at udarbejde sektorreferencedokumenter for specifikke økonomiske sektorer. De skal indeholde bedste praksis for miljøledelse, miljøpræstationsindikatorer og, hvis det er relevant, benchmarks for højeste kvalitet og klassificeringsordninger, der kan bestemme miljøpræstationsniveauet. Organisationer, der er registreret eller forbereder sig på registrering i ordningen for miljøledelse og miljørevision, som er fastlagt ved samme forordning, har pligt til at tage hensyn til disse dokumenter ved udviklingen af deres miljøledelsessystem, og når de vurderer egne miljøpræstationer i miljøredegørelsen eller den ajourførte miljøredegørelse, som udarbejdes i overensstemmelse med bilag IV til samme forordning.

(2) Forordning (EF) nr. 1221/2009 forpligtede Kommissionen til at udarbejde en arbejdsplan, der skulle indeholde en vejledende liste over de sektorer, som skulle prioriteres i forbindelse med vedtagelsen af sektorreferencedokumenter og tværsektorielle referencedokumenter. Kommissionen identificerede den offentlige forvaltning som en prioriteret sektor i »Meddelelse fra Kommissionen — om udarbejdelse af en arbejdsplan med en vejledende liste over sektorer, som der skal vedtages sektorreferencedokumenter og tværsektorielle referencedokumenter for i henhold til forordning (EF) nr. 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS)« ([2]).

(3) På grund af den mangfoldighed af aktiviteter, som de forskellige offentlige forvaltninger i hele EU beskæftiger sig med, bør sektorreferencedokumentet for den offentlige forvaltning fokusere på de væsentlige miljøspørgsmål i sektoren. Ved anvendelse af bedste praksis for miljøledelse i sektoren bør dokumentet udpege konkrete tiltag for at forbedre kontorforvaltning, energi- og ressourceeffektivitet, mobilitet, arealanvendelse, luftkvalitet, vandforsyning og spildevandsbehandling med henblik på at fremme en mere cirkulær økonomi.

(4) For at give organisationerne, miljøverifikatorerne og andre tilstrækkelig tid til at forberede indførelsen af sektorreferencedokumentet for den offentlige forvaltning bør denne afgørelses anvendelsesdato udsættes i en periode på 120 dage fra datoen for dens offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*.

([1]) EUT L 342 af 22.12.2009, s. 1.
([2]) EUT C 358 af 8.12.2011, s. 2.

(5) Ved udarbejdelsen af sektorreferencedokumentet, der udgør bilaget til denne afgørelse, har Kommissionen hørt medlemsstaterne og andre interessenter i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 1221/2009.

(6) Foranstaltningerne i denne afgørelse er i overensstemmelse med udtalelse fra det udvalg, der er nedsat ved artikel 49 i forordning (EF) nr. 1221/2009 —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Sektorreferencedokumentet om bedste praksis for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for den offentlige forvaltning i henhold til forordning (EF) nr. 1221/2009 findes i bilaget til denne afgørelse.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra 18. maj 2019.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. december 2018.

På Kommissionens vegne

JeanClaude JUNCKER

Formand

BILAG

1. **INDLEDNING**

Dette sektorreferencedokument (SRD) bygger på en detaljeret videnskabelig og politisk rapport ([1]) (»Best Practice Report«), der er udarbejdet af Det Fælles Forskningscenter (JRC).

Relevant retsgrundlag

Fællesskabsordningen for miljøledelse og miljørevision (EMAS) blev indført i 1993 for organisationers frivillige deltagelse, jf. Rådets forordning (EØF) nr. 1836/93 ([2]). Der har efterfølgende været to større ændringer af EMAS:

— Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 ([3])

— forordning (EF) nr. 1221/2009.

Et vigtigt nyt element i den seneste revision, som trådte i kraft den 11. januar 2010, er artikel 46 om udarbejdelse af SRD'er. SRD'erne skal omfatte bedste praksis for miljøledelse (BEMP), miljøpræstationsindikatorer for specifikke sektorer og, hvis det er relevant, benchmarks for højeste kvalitet samt klassificeringsordninger, der kan bestemme præstationsniveauet.

Hvordan dette dokument skal forstås og bruges

Ordningen for miljøledelse og miljørevision (EMAS) er en ordning vedrørende organisationers frivillige deltagelse, hvor organisationerne forpligter sig til at gennemføre løbende miljøforbedringer. Inden for disse rammer giver dette SRD sektorspecifik vejledning til den offentlige forvaltning, og der peges på en række muligheder for forbedring og på bedste praksis.

Dokumentet er udarbejdet af Europa-Kommissionen med bidrag fra interessenter. En teknisk arbejdsgruppe sammensat af eksperter og interessenter i sektoren og anført af JRC drøftede og blev til sidst enige om bedste praksis for miljøledelse, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet i dette dokument. Disse benchmarks skulle navnlig svare til det miljøpræstationsniveau, der kan opnås af de organisationer i sektoren, der klarer sig bedst.

Formålet med SRD'et er at hjælpe og støtte alle organisationer, der agter at forbedre deres miljøpræstation, ved at tilvejebringe idéer og inspiration samt give praktisk og teknisk vejledning.

SRD'et henvender sig primært til organisationer, der allerede er registreret hos EMAS, dernæst til organisationer, der overvejer at blive registreret hos EMAS i fremtiden, og til sidst til alle organisationer, der ønsker at lære mere om bedste praksisser for miljøledelse for at forbedre deres miljøpræstationer. Formålet med dette dokument er derfor at støtte alle organisationer og aktører i den offentlige forvaltning med henblik på at fokusere på relevante miljøforhold, både direkte og indirekte, og at finde oplysninger om bedste praksis for miljøledelse samt hensigtsmæssige sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer til måling af deres miljøpræstation og om benchmarks for højeste kvalitet.

Sådan bør EMAS-registrerede organisationer tage hensyn til SRD'er

I henhold til forordning (EF) nr. 1221/2009 skal EMAS-registrerede organisationer tage hensyn til SRD'er på to forskellige niveauer:

1. Når de udvikler og indfører deres miljøledelsessystem på grundlag af miljøkortlægningen (artikel 4, stk. 1, litra b).

([1]) Den videnskabelige og politiske rapport er offentligt tilgængelig på JRC's websted på følgende adresse: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf. Konklusionerne om bedste praksis for miljøledelse og anvendeligheden deraf samt de udpegede specifikke miljøpræstationsindikatorer og de fastsatte benchmarks for højeste kvalitet, der fremgår af dette sektorreferencedokument, bygger på resultaterne i den videnskabelige og politiske rapport. Alle baggrundsoplysningerne og de tekniske detaljer fremgår af rapporten.

([2]) Rådets forordning (EØF) nr. 1836/93 af 29. juni 1993 om industrivirksomheders frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøstyring og miljørevision (EFT L 168 af 10.7.1993, s. 1).

([3]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 761/2001 af 19. marts 2001 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision (EMAS) (EFT L 114 af 24.4.2001, s. 1).

Organisationerne bør anvende relevante elementer af SRD'et, når de definerer og kortlægger deres miljømål og -målsætninger i overensstemmelse med de relevante miljøforhold, som er identificeret i miljøkortlægningen og -politikken, samt når de træffer beslutning om de foranstaltninger, der skal gennemføres for at forbedre deres miljøpræstationer.

2. Når de udarbejder miljøredegørelsen (artikel 4, stk. 1, litra d), og artikel 4, stk. 4).

a) Organisationerne bør tage højde for de relevante sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer i SRD'et, når de vælger de indikatorer ([4]), der skal anvendes til at rapportere om deres miljøpræstationer.

Når de vælger indikatorer til rapportering, bør de tage hensyn til de foreslåede indikatorer i det tilsvarende SRD og disses relevans med hensyn til de væsentlige miljøforhold, som organisationen har identificeret i sin miljøkortlægning. Der bør kun tages hensyn til de indikatorer, som er relevante for de miljøforhold, der bedømmes at være de væsentligste i miljøkortlægningen.

b) I forbindelse med rapporteringen om deres miljøpræstationer og de øvrige faktorer vedrørende miljøpræstationer bør organisationerne i miljøredegørelsen nævne, hvordan der er taget hensyn til relevant bedste praksis for miljøledelse og, hvor det er relevant, benchmarks for højeste kvalitet.

De bør beskrive, hvordan relevant bedste praksis for miljøledelse og benchmarks for højeste kvalitet (som giver en indikation af det miljøpræstationsniveau, som de bedste udøvere opnår) blev anvendt til at udpege foranstaltninger og aktiviteter og eventuelt foretage prioriteringer vedrørende (yderligere) forbedring af deres miljøpræstation. Det er imidlertid ikke obligatorisk at indføre bedste praksis for miljøledelse eller opfylde de udpegede benchmarks for højeste kvalitet, eftersom det på grund af den frivillige karakter, som EMAS har, er op til organisationerne selv at vurdere, om de fastsatte benchmarks er realistiske, og om bedste praksis med hensyn til omkostninger og fordele kan gennemføres. En sådan gennemførlighedsvurdering er også nødvendig for offentlige forvaltninger, som hyppigt må danne forbillede.

På samme måde som for miljøpræstationsindikatorerne bør relevansen og tilgængeligheden af bedste praksis for miljøledelse og benchmarks for højeste kvalitet vurderes af organisationen i overensstemmelse med de væsentlige miljøforhold, som er udpeget af organisationen i miljøkortlægningen, samt tekniske og økonomiske forhold.

Elementer af SRD'er (indikatorer, BEMP eller benchmarks for højeste kvalitet), der ikke anses for at være relevante med hensyn til de væsentlige miljøforhold, som organisationen har udpeget i sin miljøkortlægning, bør ikke rapporteres eller beskrives i miljøredegørelsen.

EMAS-deltagelse er en løbende proces. Hver gang en organisation planlægger at forbedre sin miljøpræstation (og evaluerer sin miljøpræstation), skal den tage højde for, hvad der står i SRD'et om specifikke emner, for at få inspiration til, hvilke områder der i næste omgang kan tages op i en trinvis fremgangsmåde.

EMAS-miljøverifikatorer kontrollerer, om og hvordan der blev taget højde for SRD'et i organisationen ved udarbejdelse af miljøredegørelsen (artikel 18, stk. 5, litra d), i forordning (EF) nr. 1221/2009).

Akkrediterede miljøverifikatorer får i forbindelse med deres arbejde brug for dokumentation fra organisationen for, hvordan de relevante elementer af SRD'et er blevet udvalgt i lyset af miljøkortlægningen, og hvordan der er taget hensyn til dem. De skal ikke kontrollere, at de beskrevne benchmarks for højeste kvalitet er overholdt, men de skal verificere dokumentationen for, hvordan SRD'et blev anvendt som rettesnor til at udpege indikatorer og korrekte frivillige foranstaltninger, som organisationen kan gennemføre for at forbedre sin miljøpræstation.

([4]) I henhold til bilag IV, del B, litra e), i EMAS-forordningen skal miljøredegørelsen indeholde »et resumé af de foreliggende data om organisationens miljøpræstationer set i forhold til dens miljømålsætninger og miljømål i relation til dens væsentlige miljøvirkninger. Der skal rapporteres om nøgleindikatorer og andre relevante miljøpræstationsindikatorer, jf. del C«. I bilag IV, del C, anføres følgende: »Hver organisation skal desuden hvert år gøre rede for sine præstationer vedrørende de mere specifikke miljøforhold, som den har anført i miljøredegørelsen, under hensyntagen til eventuelle sektorreferencedokumenter som omhandlet i artikel 46«.

I lyset af den frivillige karakter af EMAS og SRD bør disse organisationer ikke pålægges en uforholdsmæssig stor byrde, hvad angår fremlæggelse af denne dokumentation. Verifikatorerne skal navnlig ikke stille krav om en individuel begrundelse for de enkelte bedste praksisser, sektorspecifikke miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet, som nævnes i SRD'et, og som organisationen ikke anser for at være relevante i lyset af dens miljøkortlægning. Ikke desto mindre kan de foreslå relevante yderligere elementer, som organisationen skal tage højde for i fremtiden som yderligere dokumentation for den løbende forbedring af sine præstationer.

Sektorreferencedokumentets opbygning

Dokumentet består af fire kapitler. Kapitel 1 indeholder en introduktion til retsgrundlaget for EMAS og beskriver, hvordan man skal anvende dokumentet, mens omfanget af dette SRD fastlægges i kapitel 2. Kapitel 3 beskriver kort de forskellige former for bedste praksis for miljøledelse (BEMP) ([5]) og indeholder også oplysninger om anvendeligheden deraf. Hvis der kan formuleres bestemte miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet for en bestemt BEMP, angives disse også. Det var imidlertid ikke muligt at definere benchmarks for højeste kvalitet for alle BEMP'er, fordi der på visse områder enten var begrænsede mængder data til rådighed, eller de specifikke forhold (lokalt klima, lokal økonomi, det lokale samfund, den offentlige forvaltnings ansvarsområder osv.) varierede så meget, at et benchmark for højeste kvalitet ikke gav mening. Nogle af disse indikatorer og benchmarks er relevante for mere end én BEMP og gentages derfor, hvor det er relevant. Endelig indeholder kapitel 4 en omfattende tabel med de mest relevante miljøpræstationsindikatorer, de tilhørende forklaringer og de tilknyttede benchmarks for højeste kvalitet.

2. ANVENDELSESOMRÅDE

Dette SRD omhandler miljøpræstationen vedrørende den offentlige forvaltnings aktiviteter. I dette dokument betragtes den offentlige forvaltning som organisationer, der primært falder ind under følgende NACE-kodeinddelinger (jf. den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter som fastlagt ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 ([6])):

— NACE-kode 84: Offentlig forvaltning og forsvar, socialsikring.

De organisationer, der er registreret under denne NACE-kode, er målgruppen for dette dokument.

Desuden kan bedste praksis for miljøledelse (BEMP) i dette SRD være til inspiration for andre organisationer, f.eks. offentligt ejede selskaber eller private selskaber, som leverer tjenesteydelser på vegne af offentlige forvaltninger. Disse kan bl.a. være rubriceret i følgende NACE-kodeinddelinger:

— NACE-kode 2: skovbrug, skovning

— NACE-kode 36: vandindvinding, -rensning og -forsyning

— NACE-kode 37: kloakering

— NACE-kode 38: indsamling, behandling og bortskaffelse af affald, materialegenvinding

— NACE-kode 39: rensning af jord og grundvand og anden form for forureningsbekæmpelse

— NACE-kode 41.2: opførelse af bygninger

— NACE-kode 49.3.1: landpassagertransport i by- og forstadsområder.

([5]) En detaljeret beskrivelse af de enkelte bedste praksisser med praktisk vejledning i, hvordan de skal gennemføres, findes i »Best Practice Report« fra JRC på: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf. Organisationer opfordres til at læse mere deri, hvis de er interesserede i at lære mere om nogle af de bedste praksisser, der er beskrevet i dette SRD.

([6]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af den statistiske nomenklatur for økonomiske aktiviteter NACE rev. 2 og om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3037/90 og visse EF-forordninger om bestemte statistiske områder (EUT L 393 af 30.12.2006, s. 1).

Dette SRD har fokus på en række aspekter, som er relevante for alle typer offentlige forvaltninger, f.eks. kontorers miljøpræstationer, energieffektivitet i offentlige bygninger og grønne offentlige indkøb (dvs. afsnit 3.1, 3.2.5, 3.2.7, 3.2.8, 3.2.10 og 3.11). Alle offentlige forvaltninger på lokalt, regionalt, nationalt og internationalt plan opfordres til at gøre sig bekendt med disse afsnit i dokumentet.

Effektiv miljøledelse for en offentlig forvaltning skal imidlertid også inddrage den del af sin kerneforretning, hvor den kan opnå de største miljømæssige fordele. Dette dokument har til formål at lette denne opgave for lokale myndigheder og forvaltninger ([7]) og er koncentreret om bedste praksis, som er relevant for deres rolle og de tjenesteydelser, de leverer direkte eller indirekte til borgerne (f.eks. spildevandsbehandling og lokal offentlig transport). Dokumentet retter sig specifikt mod lokale myndigheder, fordi de udgør den største del af den offentlige forvaltning i EU, og det er på lokalt plan, at der er størst potentiale til at høste og kopiere gode erfaringer med bedste praksis.

De vigtigste miljøforhold, det hermed forbundne miljøpres og de tilsvarende relevante afsnit fremgår af nedenstående tabel (tabel 2.1). De angivne miljøforhold blev valgt som værende de mest relevante for sektoren. De miljøforhold, der skal håndteres af hver enkelt offentlig forvaltning, bør dog vurderes individuelt. I tabellen nedenfor skelnes der ikke mellem direkte og indirekte miljøforhold, fordi fordelingen mellem de operationer, der udføres internt, og dem, der udliciteres, varierer fra sag til sag. Desuden kan mange miljøforhold anses for både at være direkte og direkte, eftersom de vedrører den offentlige forvaltnings aktiviteter direkte, men også alle de aktiviteter, som udføres af borgere, erhvervsliv og organisationer på det område, som den offentlige forvaltning forvalter eller leverer tjenesteydelser til.

De offentlige forvaltningers mest relevante miljøforhold og -pres, og hvordan disse behandles i dette dokument

Miljøforhold	Det vigtigste hermed forbundne miljøpres	Relevante afsnit i SRD
Driftskontorer	Generering af fast affald Vandforbrug Energiforbrug, drivhusgasemissioner (CO_2) Emissioner til luften (CO, SO_2, NO_x, partikelmateriale osv.) Udtømning af ressourcer	Afsnit 3.1
Styre energiforbruget i det forvaltede område og forvalte eget energiforbrug	Energiforbrug, drivhusgasemissioner (CO_2)	Afsnit 3.2
Forvalte mobilitet og/eller offentlig transport	Emissioner til luften (CO, SO_2, NO_x, partikelmateriale osv.) Energiforbrug, drivhusgasemissioner (CO_2)	Afsnit 3.3

([7]) I dette EMAS-SRD anvendes udtrykkene »lokale myndigheder« og »lokale forvaltninger« synonymt og henviser til offentlige organer, som forvalter og leverer tjenesteydelser til borgerne på lokalt plan.

Miljøforhold	Det vigtigste hermed forbundne miljøpres	Relevante afsnit i SRD
Planlægge arealanvendelse og forvalte grønne områder i byerne	Arealudnyttelse Tab af biodiversitet	Afsnit 3.4 og 3.5
Forvalte luftkvaliteten og støj	Emissioner til luften (CO, SO_2, NO_x, partikelmateriale osv.) Støj	Afsnit 3.6 og 3.7
Affaldshåndtering	Generering af fast affald	Punkt 3.8
Drikkevandsforsyning	Vandforbrug	Afsnit 3.9
Forvalte spildevandsbehandling	Emissioner til vand (BOD, COD, mikroforurenende stoffer osv.) Energiforbrug, drivhusgasemissioner (CO_2)	Afsnit 3.10
Indkøbe varer og tjenester	Generering af fast affald Vandforbrug Energiforbrug, drivhusgasemissioner (CO_2) Emissioner til luften (CO, SO_2, NO_x, partikelmateriale osv.) Udtømning af ressourcer	Afsnit 3.11
Fremme borgernes og erhvervslivets miljømæssige adfærd	Generering af fast affald Vandforbrug Energiforbrug, drivhusgasemissioner (CO_2) Emissioner til luften (CO, SO_2, NO_x, partikelmateriale osv.) Emissioner til vand (COD, BOD, mikroforurenende stoffer osv.) Udtømning af ressourcer	Afsnit 3.12

Bedste praksis for miljøledelse (BEMP), der er beskrevet i kapitel 3, blev identificeret som de mest relevante teknikker, tiltag og foranstaltninger, som offentlige forvaltninger kan iværksætte for at forbedre deres miljøpræstationer for hvert af de miljøforhold, der er anført i tabellen overfor. Ved identificeringen heraf blev der taget hensyn til de specifikke udfordringer og muligheder, som de offentlige organer har i sammenligning med private selskaber. Det drejer sig blandt andet om følgende:

— mere rigide indkøbsprocedurer

— stramme finansieringsregler

— behov for længere tid til at gennemføre beslutninger

— eksisterende infrastruktur

— begrænset budget

men også:

— mulighed for at acceptere længere tilbagebetalingstid

— mulighed for at prioritere valg, som giver samfundsmæssige fordele frem for et finansielt afkast

— stabilt personale

— muligheder for stordriftsfordele ved samarbejde mellem forskellige offentlige forvaltninger på lokalt, regionalt eller nationalt plan.

Når det overvejes at gennemføre en af de BEMP'er, der præsenteres i dette dokument, skal lokale myndigheder se på, hvilke specifikke udfordringer de har, og hvordan de udnytter de tilgængelige specifikke muligheder ([8]).

3. BEDSTE PRAKSIS FOR MILJØLEDELSE, MILJØPRÆSTATIONSINDIKATORER OG BENCHMARKS FOR HØJESTE KVALITET FOR DEN OFFENTLIGE FORVALTNING

3.1. Bedste praksis for miljøledelse vedrørende bæredygtige kontorer

Dette afsnit er henvendt til alle offentlige forvaltninger med kontorbaserede funktioner.

3.1.1. *Forvaltning og minimering af energiforbrug*

Det er BEMP at indføre energistyring efter principperne i cyklussen »Plan, Do, Check, Act« på kontorer ejet eller forvaltet af den offentlige forvaltning:

— ved hyppigt at indsamle eller konstant overvåge data for energiforbruget; dataene kan indsamles for hver bygning, hvert område i bygningen (f.eks. forhallen, kontorer og kantine/kaffebar), hver type energikilde (f.eks. gas og el) og hver forbrugskategori (f.eks. belysning eller rumopvarmning)

— ved at analysere data, fastsætte mål, identificere benchmarks og anvende dem til at sammenligne den faktiske energieffektivitet

— ved at definere en strategi og en handlingsplan for forbedring af kontorbygningers energimæssige ydeevne (se afsnit 3.2.5, 3.2.7, 3.2.8).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er bredt anvendelig på kontorbygninger ejet eller forvaltet af offentlige forvaltninger. I lejede bygninger kan antallet af tiltag, der måtte udspringe af gennemførelsen af denne BEMP, dog være mere begrænset.

([8]) De specifikke udfordringer og muligheder i forbindelse med de forskellige BEMP'er behandles enten direkte i dette dokument eller i den praktiske vejledning til, hvordan man gennemfører dem, som findes i »Best Practice Report« fra JRC på: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/documents/PublicAdminBEMP.pdf. Organisationer opfordres til at læse vejledningen for bedre at sætte sig ind i de bedste praksisser, der er beskrevet i dette SRD.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i1) Samlet årligt energiforbrug pr. etagearealenhed ([1]) udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/m^2/år). Hvis tallene findes, kan der også beregnes: — rumopvarmning (kWh/m^2/år) — rumkøling (kWh/m^2/år) — belysning (kWh/m^2/år) — andet elforbrug (kWh/m^2/år)	—
(i2) Samlet årligt energiforbrug pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/FTÆ/år). Hvis tallene findes, kan der også beregnes: — rumopvarmning (kWh/FTÆ/år) — rumkøling (kWh/FTÆ/år) — belysning (kWh/FTÆ/år) — andet elforbrug (kWh/FTÆ/år)	
(i3) Samlet årligt primærenergiforbrug pr. etagearealenhed eller pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (kWh/m^2/år, kWh/FTÆ/år)	
(i4) Samlet årlig mængde af drivhusgasemissioner pr. etagearealenhed eller pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (kg CO_2-ækv./m^2/år, kg CO_2-ækv./FTÆ/år)	

([1]) Etagearealet kan beregnes ved at medtage bygningens nytteareal, f.eks. det areal, der bruges til energiattester.

3.1.2. *Forvaltning og minimering af vandforbrug*

Det er BEMP at indføre vandforvaltning efter principperne i cyklussen »Plan, Do, Check, Act« på kontorer ejet eller forvaltet af den offentlige forvaltning:

— ved hyppigt at indsamle eller konstant overvåge data for vandforbruget; dataene kan indsamles for hver bygning, hvert område i bygningen, hvor der bruges vand (f.eks. forhallen, kontorer og kantine/kaffebar), og hver forbrugskategori (f. eks. toiletter og køkkener)

— ved at analysere data, fastsætte mål, identificere benchmarks og anvende dem til sammenligning med det faktiske vandforbrug

— ved at definere en strategi og en handlingsplan for nedbringelse af vandforbruget (f.eks. ved at installere effektive vandhaner, brusere og trykreguleringsventiler, ved jævnligt at vedligeholde dem og ved at installere systemer til opsamling af regnvand).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er bredt anvendelig på kontorbygninger ejet eller forvaltet af offentlige forvaltninger, forudsat at omkostningerne ved installation og vedligeholdelse af systemer til overvågning og indsamling af vandforbrugsdata opvejes af de forventede opnåelige vandbesparelser. I lejede bygninger kan antallet af tiltag, der måtte udspringe af gennemførelsen af denne BEMP, være mere begrænset.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i5) Samlet årligt vandforbrug pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (m^3/FTÆ/år), fordelt på (hvis relevant): — ledningsvandforbrug (m^3/FTÆ/år) — forbrug af opsamlet regnvand (m^3/FTÆ/år) — forbrug af genanvendt gråvand (m^3/FTÆ/år) (i6) Samlet årligt vandforbrug pr. indvendigt etageareal (m^3/m^2/år), fordelt på (hvis relevant): — ledningsvandforbrug (m^3/m^2/år) — forbrug af opsamlet regnvand (m^3/m^2/år) — forbrug af genanvendt gråvand (m^3/m^2/år)	(b1) Samlet vandforbrug i kontorbygninger er under 6,4 m^3/FTÆ/år

3.1.3. *Forvaltning og minimering af affaldsproduktion*

Det er BEMP at indføre avanceret affaldshåndtering på kontorer ejet eller forvaltet af den offentlige forvaltning med udgangspunkt i:

— forebyggelse: indføre papirløse procedurer og arkiver, sikre holdbarheden af udstyr og forbrugsvarer (f.eks. via grønne offentlige indkøb, se afsnit 3.11), muliggøre genbrug af kontormøbler og -udstyr (f.eks. opstille en online inventarliste over tilgængeligt udstyr, møbler og kontorartikler, der ikke længere er i brug og sikre, at alle afdelinger og medarbejdere tjekker listen, før de køber nye varer, sørge for professionel rengøring, reparation og vedligeholdelse for at forlænge levetiden), tilskynde medarbejderne til at bruge krus, der kan genbruges, i stedet for engangsplastkrus, tilbyde drikkevandsfontæner (uden plastkrus) i stedet for plastflasker til møder eller på fællesarealer

— sortering: sikre let adgang til genbrugsbeholdere for alle de mest almindelige affaldstyper og etablere genbrugsområder for alle øvrige typer affald for at minimere produktionen af restaffald, købe udstyr og forbrugsvarer fremstillet af genanvendelige materialer

— overvågning: regelmæssige opgørelser pr. type over producerede affaldsmængder af alle typer (f.eks. separat indsamlede affaldsfraktioner, restaffald og farligt affald), hvilket kan sikres gennem passende strategier og inddragelse af medarbejdere fra forskellige afdelinger.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger og især for kontoraktiviteter. Den specifikke gennemførte foranstaltning (f.eks. de forskellige fraktioner, som affaldet sorteres i) bør afspejle de specifikke vilkår (f.eks. typer af produceret affald, lokalt tilgængelige genbrugstjenester for bestemte affaldstyper, lokal lovgivning og lokale omkostninger ved affaldshåndtering).

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i7) Samlet årlig produktion af kontoraffald pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (kg/FTÆ/år) (i8) Samlet årlig mængde møbler, udstyr og kontorartikler, som genbruges (kg/FTÆ/år, undgået indkøb i EUR/FTÆ/år) (i9) Kontoraffald sendt til genanvendelse i % af samlet affald målt i vægt (%) (i10) Restaffald fra kontorer ([1]) i % af samlet affald målt i vægt (%)	(b2) Intet af affaldet, der produceres i kontorbygninger, sendes til affaldsdeponeringsanlæg (b3) Samlet affaldsproduktion i kontorbygninger er under 200 kg/FTÆ/år

([1]) Restaffald er den affaldsfraktion, som ikke sendes til genbrug, genanvendelse, kompostering eller anaerob nedbrydning.

3.1.4. *Minimering af forbruget af kontorpapir og forbrugsvarer*

Det er BEMP:

— at indføre og fremme interne procedurer (f.eks. papirløse procedurer såsom elektroniske arbejdsgange, e-signatur og elektroniske arkiver, ingen udskrift af dokumenter til møder, ingen udskrift af nyhedsbreve/rapporter, udskrift på begge sider som standardvalg), der hjælper medarbejderne og offentligheden med at undgå forbrug af kontorpapir (dvs. kopi-/printerpapir) og forbrugsvarer (dvs. alle materialer som blyanter, kuglepenne, overstregningspenne og notesbøger til kontorbrug) og derved mindske efterspørgslen

— at foretage grønne offentlige indkøb (se afsnit 3.11) for at fremme valg med lavere miljøvirkning, f.eks. kontorpapir med lav gramvægt, længerevarende, genpåfyldelige produkter og alternativer med en lav miljøvirkning eller lav toksicitet.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er bredt anvendelig for alle offentlige forvaltninger.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i11) Antal ark ([1]) kontorpapir forbrugt pr. dag pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (ark papir/FTÆ/arbejdsdag) (i12) Andelen af indkøbt miljøcertificeret kontorpapir af den samlede mængde indkøbt kontorpapir (%) (i13) Årlig omkostning ved kontorforbrugsvarer indkøbt pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (EUR/FTÆ/år)	(b4) Kontorpapirforbruget er under 15 A4-ark/FTÆ/arbejdsdag (b5) Det anvendte kontorpapir er 100 % genanvendt eller certificeret i henhold til et ISO type I-miljømærke ([2]) (f. eks. EU's miljømærke)

([1]) Antallet af forskellige størrelser papirark (f.eks. A4 og A3) kan omregnes til et tilsvarende antal A4-ark (f.eks. svarer et A3-ark til to A4-ark).

([2]) Som led i ISO 14000-serien af miljøstandarder har Den Internationale Standardiseringsorganisation (ISO) udarbejdet en delserie (ISO 14020) specifikt beregnet til miljømærkning, som omfatter tre typer mærkningsordninger. I denne forbindelse er et »type I«-miljømærke et mærke med flere kriterier, som er udviklet af en tredjepart. Som eksempel kan nævnes »EU's miljømærke« på EU-plan og på nationalt eller multilateralt plan den »blå engel«, »Østrigs miljømærke« og det »nordiske svanemærke«.

3.1.5. *Minimering af miljøvirkningen af pendling og forretningsrejser*

Det er BEMP at minimere miljøvirkningen af pendling og forretningsrejser ved at:

— inddrage personalet og ændre adfærd i retning af mere bæredygtig pendling (f.eks. kampagner gennem digitale værktøjer, økonomiske positive og negative incitamenter, brug af sociale spil eller belønningsbaserede incitamenter)

— udarbejde overordnede personalerejseplaner for hele organisationen, som understøtter bæredygtige rejseformer til både pendling og forretningsrejser (f.eks. aftaler med lokale offentlige transportmidler om at tilpasse ruterne til pendlernes behov, kulstofbudgetbaserede forretningsrejser)

— inddrage strenge bæredygtighedskriterier i indkøbet af transporttjenester (f.eks. brug af tog frem for fly til korte rejser og præference for direkte flyvninger eller multimodale rejser frem for indirekte flyvninger)

— nedbringe brugen af bil til pendling, hvis der findes offentlig transport, og tilskynde til effektiv udnyttelse af bilen (f.eks. fremme samkørsel blandt kolleger for at mindske bilkørsel med kun én person)

— tilbyde medarbejderne fleksibelt arbejdssted og dermed nedsætte det samlede transportbehov (f.eks. indføre fjern- og hjemmearbejdspladser og virtuelle mødefaciliteter).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle typer og størrelser af offentlige forvaltninger. De specifikke foranstaltninger, der skal gennemføres, varierer imidlertid efter de lokale forhold såsom geografisk placering og adgangen til offentlig transport.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i14) Indførelse af værktøjer til fremme af bæredygtig pendling (ja/nej) (i15) Andel af personalet, der dagligt pendler alene i bil (%) (i16) Andel af personalet, der går, cykler eller tager offentlig transport til og fra arbejde mindst tre gange om ugen (%) (i17) Samlede årlige emissioner af $CO_{2\text{-ækv.}}$ fra forretningsrejser (ton $CO_{2\text{-ækv.}}$/år) (i18) Samlede årlige emissioner af $CO_{2\text{-ækv.}}$ fra forretningsrejser pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) (kg $CO_{2\text{-ækv.}}$/FTÆ/år) (i19) Indførelse af kulstofbudgetbaseret planlægning af alle forretningsrejser (ja/nej) (i20) Adgang til videokonferencefaciliteter for alle medarbejdere og overvågning og fremme af udnyttelsen heraf (ja/nej)	(b6) Værktøjer til fremme af bæredygtig pendling blandt personalet er indført og fremmes (b7) Kulstofbudgetbaseret planlægning er indført for alle forretningsrejser (b8) Der er adgang til videokonferencefaciliteter for alle medarbejdere, og udnyttelsen heraf overvåges og fremmes

3.1.6. *Minimering af miljøvirkningen af kantiner og kaffebarer*

Det er BEMP:

— at købe levering udefra af kantine- eller kaffebarstjenester eller indkøbe mad og drikke til kantiner og kaffebarer, der forvaltes internt, indføre bæredygtighedskrav såsom sæsonbestemte og økologiske produkter, sikre udbud af vegetar-/veganerretter og undgå (om muligt) at tilbyde produkter i engangsplastemballage; at vælge leverandører, som kan tilbyde tjenesteydelser uden brug af engangsplastemballage som krus, tallerkner og bestik (se også afsnit 3.11)

— at gennemføre personaleinddragelseskampagner til fremme af bæredygtige madvalg

— at fremme adfærdsændringer i kantiner og kaffebarer gennem strukturelle valg (dvs. ændring af præsentation af valgmuligheder for at fremme et bestemt valg som det naturlige) og prispolitik (dvs. lavere pris for mere bæredygtige madvalg)

— at indføre en politik for mindre madspild ved at indføre mindre portioner, udbud af forskellige portionsstørrelser, nøje planlægning af menuer osv.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle typer og størrelser af offentlige forvaltningers kontorbygninger med egen kantine eller kaffebar.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i21) Andelen af tilbudte madretter med lav indvirkning (f.eks. sæsonbestemte og økologiske produkter) (mad med lav indvirkning i % af samlet afsat mængde) (i22) Mængden af fødevareaffald pr. serveret måltid (g/måltid) (i23) Andelen af fødevareaffald sendt til anaerob nedbrydning (andel sendt til udrådning i % af samlet antal ton fødevareaffald)	—

3.1.7. *Minimering af miljøvirkningen af afholdelse af møder og arrangementer*

Det er BEMP:

— at indføre et system til afholdelse af bæredygtige arrangementer; ledelsessystemet kan indføres af den offentlige forvaltning, og/eller der bør søges leverandører, som allerede har et ledelsessystem; leverandører og hoteller kan også have et miljøledelsessystem (f.eks. EMAS)

— at kommunikere med alle berørte parter (fra leverandører til delegerede og lokale interessenter) og kontakte arrangementets arrangører og/eller gæster om de foranstaltninger, de kan træffe for at mindske miljøvirkningen ved deltagelsen (f.eks. ved at sortere affald i de rette beholdere, vælge hanevand og genanvendelige vandflasker og vælge bæredygtige transportmidler)

— at vælge placeringen af arrangementet eller mødet ud fra miljømæssige kriterier (f.eks. god beliggenhed i forhold til offentlig transport, bygning med lav miljøvirkning eller en lokalitet med et miljøledelsessystem)

— at vælge varer og tjenesteydelser til afholdelse af møder og arrangementer ved indførelse af grønne offentlige indkøb (se afsnit 3.11) og begrænse uddeling af gadgets og indholdet af konferencepakker (f.eks. brochurer, USB-nøgler og badges)

— at købe cateringydelser eller indkøbe mad og drikke hos interne cateringtjenester, indføre bæredygtighedskrav såsom sæsonbestemte og økologiske produkter, sikre udbud af vegetar-/veganerretter og undgå (om muligt) at tilbyde produkter i engangsplastemballage; at vælge leverandører, som kan tilbyde tjenesteydelser uden brug af engangsplastemballage som krus, tallerkner og bestik, og tilbyde drikkevandsfontæner i stedet for vandflasker (se også afsnit 3.1.6 og 3.11).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig på alle typer og størrelser af offentlige forvaltninger, der afholder møder og arrangementer.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i24) Andelen af leverandører med et anerkendt system til afholdelse af bæredygtige arrangementer (f.eks. ISO20121, ledelsessystemer for bæredygtige events) eller et miljøledelsessystem (f.eks. EMAS) (%) (i25) Andelen af arrangementsrelaterede udbud, som bl.a. kræver en henvisning til et anerkendt system til afholdelse af bæredygtige arrangementer (f.eks. ISO20121) eller et miljøledelsessystem (f.eks. EMAS) (%)	—

3.2. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende bæredygtig energi og klimaforandringer**

Dette afsnit henvender sig til lokale myndigheder, både i deres egenskab af forvaltning og tjenesteudbyder med en bred vifte af energiforbrugende direkte aktiviteter og i deres egenskab af forbillede for det område, de har ansvaret for. BEMP'erne i dette afsnit er opdelt i fire grupper:

— politik-BEMP'er, der vedrører de politiske foranstaltninger, som en lokal myndighed kan iværksætte for at fremme bæredygtig energi, både internt og på det forvaltede område, og modvirkning af og tilpasning til klimaforandringer

— BEMP'er for direkte aktiviteter, om hvordan lokale myndigheder kan mindske energiforbruget og skifte til vedvarende energikilder i deres egne bygninger og infrastrukturer

— BEMP'er for lokalforvaltningernes rolle i forbindelse med regulering og planlægning

— BEMP'er for lokalforvaltningernes indflydelse på deres område, rollen som forbillede, som den offentlige sektor kan spille, og hvordan lokale myndigheder kan igangsætte borgeres og organisationers indsatsområder.

Politik-BEMP'er

3.2.1. *Opstilling af oversigt over energiforbrug og emissioner for lokalforvaltningens område*

Det er BEMP:

— systematisk at indsamle data om energiforbrug og emissioner for lokalforvaltningens område; oversigten dækker energiforbrug og emissioner fra hele områder, fra alle sektorer, dvs. industri, handel/service, landbrug, byggeri, boliger og transport

— at offentliggøre de indsamlede data og bruge dem til at udpege tiltag til at mindske drivhusgasemissionerne fra området (se afsnit 3.2.2).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i26) Samlede årlige kulstofemissioner for lokalforvaltningens område: absolut tal (t CO_2-ækv.) og pr. indbygger (kg CO_2-ækv./indbygger) (i27) Årligt energiforbrug for lokalforvaltningens område pr. indbygger, udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/indbygger)	—

3.2.2. *Udarbejdelse og gennemførelse af en kommunal energi- og klimahandlingsplan*

Det er BEMP at udarbejde en kommunal energi- og klimahandlingsplan på grundlag af oversigten over energiforbrug og emissioner (se afsnit 3.2.1). Handlingsplanen omfatter videnskabeligt funderede og evidensbaserede kort- og langsigtede mål, som kan nås ved at gennemføre en række definerede tiltag (f.eks. nedbringe energiforbruget i private bygninger og virksomheder, mindske energiforbruget i kommunale bygninger og lokale offentlige forsyningsanlæg og forbedre den offentlige transport).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i28) En kommunal energi- og klimahandlingsplan, herunder mål og tiltag, er indført (ja/nej) (i26) Samlede årlige kulstofemissioner for lokalforvaltningens område: absolut tal (t CO_2-ækv.) og pr. indbygger (kg CO_2-ækv./indbygger) (i27) Årligt energiforbrug for lokalforvaltningens område pr. indbygger, udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/indbygger)	(b9) En kommunal energi- og klimahandlingsplan, herunder mål og tiltag og baseret på oversigten over energiforbrug og emissioner, er indført

3.2.3. *Udarbejdelse og gennemførelse af en strategi for tilpasning til klimaforandringer for lokalforvaltningens område*

Det er BEMP at udarbejde en helhedsorienteret strategi for tilpasning til klimaforandringer for lokalforvaltningens område, som muliggør beskyttelse af det menneskeskabte miljø såvel som naturen mod de skadelige virkninger af klimaforandringerne (f.eks. oversvømmelser, hedebølger og tørke). Strategien for tilpasning til klimaforandringer kan bygge på andre lokale og regionale tilpasningsstrategier og bør sikre, at de er forbundne. Strategien skal være sammenhængende med og tage hensyn til andre relevante politikker og strategier (f.eks. vandløbsforvaltningsplaner).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder. Tilpasningsstrategien bør afgrænses i forhold til den offentlige forvaltnings specifikke situation. De foranstaltninger, der er indeholdt i strategien, skal svare til de forventede virkninger af klimaforandringerne i forvaltningens område.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i29) En helhedsorienteret strategi for tilpasning til klimaforandringer for lokalforvaltningens område er indført (ja/nej) (i30) Andelen af private bygninger og virksomheder, der er beskyttet som følge af strategien (%)	(b10) En helhedsorienteret strategi for tilpasning til klimaforandringer for lokalforvaltningens område er indført

BEMP'er for direkte aktiviteter

3.2.4. *Etablering af energieffektiv vejbelysning*

BEMP består i:

— at foretage en gennemgang af vejbelysningssystemet

— at forbedre lysarmaturerne for at undgå lysforurening, og indtrængende lys og maksimere nytteværdien af belysningen

— at sænke belysningsniveauet til det faktiske behov (dvs. undgå overbelysning)

— at udskifte gadelamper med meget energieffektive teknologier (f.eks. LED) under hensyntagen til holdbarhed, farvegengivelsesindeks ([9]) og farvetemperaturen i lyset ([10])

— at indføre natsænkning (dvs. nedsættelse af lysstyrken sent om aftenen)

— at indføre intelligent vejbelysning (f.eks. ved brug af sensorer til midlertidig forøgelse af lysstyrken, når sensoren registrerer personer i nærheden).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger, som direkte eller indirekte (gennem et offentligt eller privat selskab) forvalter forsyningen af vejbelysning. De investeringer, der er nødvendige for at iværksætte de anførte foranstaltninger, kan i visse tilfælde være begrænsende for og påvirke valget af, hvilke specifikke foranstaltninger der skal gennemføres, men opvejes generelt af energibesparelser og medfører rimelige tilbagebetalingstider.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i31) Årligt energiforbrug til vejbelysning pr. indbygger (kWh/indbygger/år) (i32) Årligt energiforbrug til vejbelysning pr. km belyst vej (MWh/km/år)	(b11) Energiforbrug til vejbelysning pr. km er under 6 MWh/km/år

3.2.5. *Forbedring af energieffektiviteten i offentlige bygninger*

Det er BEMP at maksimere energieffektiviteten og minimere energiforbruget i offentlige bygninger. Dette kan opnås ved at forbedre klimaskærmens energimæssige ydeevne og integritet (mure, tag og ruder) og øge lufttætheden samt ved at installere energieffektivt udstyr og tage energisystemerne i brug.

Både nye og eksisterende offentlige bygninger kan opnå en energimæssig ydeevne, der er bedre end de minimumsstandarder, som er fastsat i de nationale bygningsreglementer ([11]), og kan konstrueres som næsten energineutrale bygninger, inden det bliver et krav fra EU's side ([12]).

Når der defineres foranstaltninger til forbedring af energieffektiviteten i bygningerne, skal der tages hensyn til ikke blot den energimæssige ydeevne, som skal opnås, men også de overordnede miljøvirkninger af hele bygningens livscyklus ([13]). Disse kan minimeres ved bl.a. at vælge bæredygtige bygningsmaterialer med lav indlejret primærenergi, hvilket i konstruktionsfasen sikrer, at de let kan tilpasses til fremtidig genbrug af bygningen og nem renovering (f.eks. fleksible etageplaner), og at de kan demonteres til genbrug og genanvendelse af bygningsmaterialer og -elementer.

([9]) En lyspæres farvegengivelsesindeks angiver det menneskelige øjes evne til at skelne farver i denne type belysning. Der er brug for et højt farvegengivelsesindeks på steder, hvor god farvegenkendelse er vigtig.
([10]) Lyspærer med en kraftig hvid/kold komponent kan have afledte negative virkninger for den lokale fauna.
([11]) Direktiv 2010/31/EU (om bygningers energimæssige ydeevne) kræver, at medlemsstaterne fastsætter minimumsstandarder for bygningers energimæssige ydeevne, som også skal fastlægges i de nationale bygningsreglementer. Direktivet indfører et benchmarkingsystem til gradvis forøgelse af ambitionsniveauet for disse energieffektivitetskrav, som regelmæssigt revideres.
([12]) Direktivet om bygningers energimæssige ydeevne kræver, at alle nye bygninger forbruger meget lidt eller næsten ingen energi (»næsten energineutrale bygninger«) inden 2020 eller inden 2018, hvis de anvendes og ejes af offentlige myndigheder.
([13]) Europa-Kommissionen leder i øjeblikket et pilotprojekt kaldet »Level(s)« med frivillig rapportering om måling af bygningers samlede ydeevne vedrørende bæredygtighed i hele deres livscyklus. Læs mere på: http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger, såfremt de kan afsætte de nødvendige finansielle midler til at forbedre offentlige bygningers energieffektivitet. Denne BEMP kan være vanskeligere at indføre i lejede ejendomme. Desuden vil det niveau for energimæssig ydeevne, der kan opnås i hvert enkelt tilfælde, være påvirket af bygningens egenskaber (f.eks. gammel bygning).

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i1) Samlet årligt energiforbrug pr. etagearealenhed udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/m^2/år) (i33) Samlet årligt primærenergiforbrug pr. etagearealenhed (kWh/m^2/år)	(b12) For nybygninger konstrueres bygningen med et samlet primærenergiforbrug (inkl. alle anvendelser) på under 60 kWh/m^2/år (b13) For eksisterende bygninger under renovering konstrueres bygningen med et samlet primærenergiforbrug (inkl. alle anvendelser) på under 100 kWh/m^2/år

3.2.6. *Forbedring af energieffektiviteten i sociale boligbyggerier*

Det er BEMP at forbedre energieffektiviteten i sociale boligbyggerier, både i eksisterende bygninger under renovering og nybygninger, som beskrevet ovenfor om offentlige bygninger (se afsnit 3.2.5). For sociale boligbyggerier er det BEMP at inddrage lokale beboere i processen med at planlægge renoveringen eller konstruktionen af den nye bygning for at tage hensyn til deres behov og gøre dem engagerede i fordelene ved næsten energineutrale bygninger, og hvordan disse anvendes.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for offentlige forvaltninger, der forvalter sociale boliger. Størrelsen af den nødvendige investering kan vise sig at være en hindring for gennemførelsen heraf. Imidlertid opvejes investeringerne af de afledte sociale fordele (øget velfærd og mindre brændstoffattigdom) og finansielle fordele (energibesparelser, hvis energiomkostningerne afholdes centralt, eller en højere andel af lejere, der betaler deres leje, hvis de selv skal betale energiomkostninger).

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i1) Samlet årligt energiforbrug pr. etagearealenhed udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/m^2/år) (i33) Samlet årligt primærenergiforbrug pr. etagearealenhed (kWh/m^2/år)	(b12) For nybygninger konstrueres bygningen med et samlet primærenergiforbrug (inkl. alle anvendelser) på under 60 kWh/m^2/år (b13) For eksisterende bygninger under renovering konstrueres bygningen med et samlet primærenergiforbrug (inkl. alle anvendelser) på under 100 kWh/m^2/år

3.2.7. *Opnåelse af energieffektivitet i offentlige bygninger gennem kontrakter om energimæssig ydeevne*

Det er BEMP at indgå kontrakter om energimæssig ydeevne for offentlige bygninger. Den offentlige forvaltning udpeger et energitjenesteselskab til at identificere egnede energieffektiviseringer i offentlige bygninger, udvikle dem, iværksætte dem, give en garanti for, at et givet fastsat niveau for energibesparelser bliver nået, påtage sig investeringsrisikoen og i mange tilfælde arrangere finansieringen af projekterne. Dette giver de offentlige forvaltninger mulighed for at forbedre energieffektiviteten i offentlige bygninger uden at skulle finde midlerne til investeringen på forhånd.

Der findes to typer kontrakter om energimæssig ydeevne:

— kontrakter med besparelsesdeling, hvor energitjenesteselskabet og den offentlige forvaltning deler omkostningsbesparelserne i henhold til en forud fastsat procentvis fordeling i et fastlagt antal år

— kontrakter med besparelsesgaranti, hvor energitjenesteselskabet garanterer et vist niveau af energibesparelser for den offentlige forvaltning, som modtager en lavere energiregning. De reelle besparelser er dog større end de garanterede, idet energitjenesteselskabet tjener differencen.

Anvendelsesområde

Alle offentlige forvaltninger kan anvende kontrakter om energimæssig ydeevne til at foretage energieffektiviseringer i deres bygninger. Det er særlig relevant for offentlige forvaltninger og/eller projekter, hvor det ellers ville være vanskeligt at foretage den nødvendige investering på grund af manglende finansiel kapacitet eller manglende teknisk og forvaltningsmæssig kapacitet med hensyn til energieffektivitet.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i34) Andelen af den offentlige forvaltnings samlede energiforbrug, der er omfattet af kontrakter om energimæssig ydeevne (%)	—

3.2.8. *Forbedring af den energimæssige ydeevne i eksisterende bygninger gennem overvågning, energistyring og fremme af adfærdsændringer*

Det er BEMP:

— at uddanne nøglemedarbejdere i energieffektivitet, som har direkte ansvar for bygningsforvaltning og energistyring; uddannelsen skal omfatte teoretiske og praktiske lektioner og understøttes af relevante manualer og vejledninger

— at inddrage alle medarbejdere i tiltag, der påvirker energiforbruget (f.eks. slukke lyset og indstille rumtemperaturen rigtigt), fokusere specifikt på respekterede og indflydelsesrige medarbejdere (f.eks. foregangsmænd inden for adfærdsændringer)

— at planlægge og gennemføre adfærdsændringskampagner for at fremme energieffektivitet i hele den offentlige forvaltning; først skal hver kampagnes målgruppe identificeres, og derefter kan specifikke energieffektivitetstiltag fremmes præcist i personalemålgruppen

— at indføre energiattester og ophænge dem på et fremtrædende sted for at vise en bygnings energimæssige ydeevne eller anvende dem som et værktøj til inddragelse af medarbejderne i forbindelse med specifikke oplysningskampagner.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i1) Samlet årligt energiforbrug pr. etagearealenhed udtrykt som endeligt energiforbrug (kWh/m^2/år)	—
(i35) Andelen af medarbejdere, som inddrages og fortsat er engagerede et år efter iværksættelsen af en oplysningskampagne (%)	
(i36) Antal timers miljøspecifik uddannelse leveret pr. fuldtidsækvivalent (FTÆ) om året (timer/FTÆ/år)	

3.2.9. *Etablering af fjernvarme- og/eller fjernkølenet*

Det er BEMP at etablere fjernvarme- og/eller fjernkølenet til levering af opvarmning og varmt vand eller rumkøling til offentlige bygninger og/eller private hjem. Central produktion af varme og/eller køling til nettet kan foregå i kraftvarmeværker eller kraftvarme-køle-anlæg Når det er muligt, kan der opnås yderligere miljøfordele ved at drive disse værker ved hjælp af biomasse eller ved at anvende jordvarme eller spildvarme fra industrianlæg.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder. Den er særlig relevant for nybebyggede områder og større renoveringer af offentlige bygningskomplekser eller andre offentlige infrastrukturer (f.eks. svømmebassiner). Der er visse begrænsninger i tyndtbefolkede områder, og hvor behovet for opvarmning og køling varierer meget.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i37) Årlige CO_2-emissioner fra det system, der leverer opvarmning og køling, før og efter etableringen af fjernvarme/fjernkøling, udtrykt som et absolut tal eller pr. etagearealenhed i de opvarmede eller kølede bygninger (t CO_2-ækv., kg CO_2-ækv./m^2)	—

3.2.10. *Etablering af systemer med brug af vedvarende energikilder og minikraftvarmeanlæg lokalt i offentlige bygninger og sociale boligbyggerier*

Det er BEMP at forsyne offentlige bygninger og sociale boligbyggerier med kulstoffattige teknologier til at dække energibehovet. Disse kan omfatte solvarmeanlæg til varmeproduktion, solcellepaneler på bygningen til elproduktion eller i tilfælde af et tilstrækkeligt varmebehov små kraftvarmeværker (miniværker) til samtidig produktion af varme og el med en større samlet effektivitet. Minikraftvarmeværker kan fyres med gas eller give yderligere miljøfordele, hvis de fyres med biomasse, når der er adgang til en lokal forsyning af bæredygtig biomasse.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger. Imidlertid kan muligheden for at etablere specifikke løsninger være begrænset af den lokale adgang til vedvarende energikilder og de nødvendige finansielle midler til investeringerne.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i38) Produktion på stedet af vedvarende energi pr. etage-arealenhed (kWh/m^2/år)	
(i39) Andel af det samlede energiforbrug, der dækkes af vedvarende energikilder på stedet (%)	(b14) 100 % af den elektricitet, der bruges i offentlige bygninger, dækkes af lokalt produceret elektricitet fra vedvarende energikilder
(i40) Andel af det samlede energiforbrug, der dækkes af lokalt produceret kulstoffattig energi (%)	(b15) 100 % af varmtvandsbehovet i en offentlig bygning/ sociale boligbyggerier dækkes af lokalt produceret varme fra vedvarende energikilder
(i41) Andel af det samlede elforbrug, der dækkes af lokalt produceret elektricitet fra vedvarende energikilder (%)	
(i42) Andel af varmtvandsbehovet, der dækkes af lokalt produceret varme fra vedvarende energikilder (%)	

BEMP'er for lokalforvaltningernes rolle i forbindelse med regulering og planlægning

3.2.11. *Fastsættelse af højere standarder for energieffektivitet og skærpede krav om vedvarende energikilder i arealplanlægningen for nybygninger og bygninger under større renovering gennem lokale bygningsreglementer, byplanlægning og byggetilladelser*

Det er BEMP at indføre en bestemmelse i det lokale planlægningssystem om, at nybygninger og renoveringer i området udføres efter eksemplariske energistandarder (dvs. høj energieffektivitet og integration af produktion af vedvarende energi). Lokal selvbestemmelse gør det muligt i de fleste lokalforvaltninger at vælge højere energistandarder og krav om vedvarende energi end det, der er fastlagt i national lovgivning, og gennemføre positive forandringer på lokalt plan. De krav, der stilles i det lokale planlægningssystem, kan ajourføres regelmæssigt i overensstemmelse med udviklingen i byggebranchen og nye nationale mål.

BEMP består også i at overveje energimæssig ydeevne og integration af vedvarende energikilder i byplanlægning og byggetilladelser for at pålægge og/eller tilskynde organisationer og borgere til at vælge bæredygtige energiløsninger.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder, som har del i fastlæggelsen af det lokale bygningsreglement og/eller udstedelse af byggetilladelser. Den nationale lovgivning kan imidlertid sætte grænser for, hvad de kan kræve.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i43) Indførelse af lovgivning, der fastlægger højere standarder for energieffektivitet og skærpede krav om vedvarende energi (ja/nej) (i44) Det niveau af energimæssig ydeevne, som det lokale bygningsreglement kræver (kWh/m^2/år) (i45) Systematisk hensyntagen til energimæssig ydeevne og integration af vedvarende energikilder i udstedelsen af byggetilladelser (ja/nej)	—

BEMP'er for lokalforvaltningernes indflydelse på deres område

3.2.12. *Den offentlige sektor som rollemodel*

Det er BEMP:

— at være ambitiøs ved at overgå de eksisterende nationale eller internationale mål for den lokale myndigheds eget energiforbrug og for energiforbruget på dens område med en klar forpligtelse fra lokalforvaltningen på højeste niveau såvel som fra relevante interessenters side

— at danne forbillede: lokalforvaltningen kan iværksætte forbilledlige foranstaltninger og opnå eksemplariske energipræstationsniveauer for både at demonstrere, at det er muligt, og fremme det lokale marked for bæredygtige energiløsninger, og den kan igangsætte flagskibsprojekter, der viser den offentlige myndigheds engagement i bæredygtighed

— at kommunikere effektivt til den brede offentlighed: den offentlige forvaltning skal opfattes som en enhed, der efterlever sine ambitioner for at tilskynde andre interessenter til at gøre det samme

— at støtte oprettelsen af incitamentordninger: skabe lokale ordninger for finansiering af indbyggernes initiativer til at mindske deres miljøvirkning

— at bidrage til at fjerne institutionelle hindringer for valg af bæredygtige energiløsninger.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale offentlige forvaltninger.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i46) Igangsættelse af flagskibs- og demonstrationsprojekter (ja/nej) (i47) Opnåelse af en ambitiøs grad af energimæssig ydeevne i den offentlige forvaltnings samtlige bygninger og aktiviteter (ja/nej)	—

3.2.13. *Informations- og rådgivningstjenester vedrørende energieffektivitet og vedvarende energi rettet mod borgere og virksomheder og indgåelse af offentlig-private partnerskaber*

Det er BEMP:

— at indgå strategiske partnerskaber for at inddrage hele lokalsamfundet i udviklingen og gennemførelsen af ordninger for kulstofreduktion

— at oprette informations- og rådgivningstjenester til at hjælpe borgere og virksomheder med at nedbringe deres energiforbrug

— at igangsætte og indgå i offentlig-private energirelaterede projekter: offentlige forvaltninger kan indgå partnerskaber med private organisationer med specialviden inden for energieffektivitet og vedvarende energiprojekter

— at støtte kulstoffattige pilotprojekter: pilotprojekter kan bidrage til markedsføring af løsninger inden for energieffektivisering og vedvarende energi med potentiale til at blive kopieret af organisationer og borgere i det pågældende område.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger, som er medansvarlige for at fremme energieffektivitet og/eller vedvarende energi blandt alle borgere og virksomheder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i48) Den offentlige forvaltning leverer informations- og rådgivningstjenester om energieffektivitet og vedvarende energi (ja/nej) (i49) Den offentlige forvaltning støtter kulstoffattige pilotprojekter, f.eks. gennem offentlig-private partnerskaber (ja/nej)	—

3.2.14. *Termografisk overvågning af bebygget areal i lokalforvaltningens område*

Det er BEMP at anvende termografi til at indsamle data i forskellig størrelsesorden og levere visuel information om varmestråling for at forstå, hvor der er brug for at prioritere iværksættelsen af energieffektiviseringsløsninger og engagere borgere og lokale organisationer i bygningers energieffektivitet. En termografisk undersøgelse af et stort område kan udføres ved hjælp af termografering fra luften.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for lokale myndigheder. Den termografiske undersøgelse skal foretages på specifikke betingelser, hvad angår klima (dvs. temperatur og vind), tidspunkt på året (dvs. vinter) og tidspunkt på dagen (dvs. tidlig morgen).

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i50) Andel af bebygget areal i lokalforvaltningens område, som er dækket af termografisk overvågning (%) (i51) Potentielle energibesparelser identificeret ved hjælp af analysen af den termografiske undersøgelse (kWh/år, EUR/år)	(b16) Nylige (< 5 år) termografiske data i høj opløsning (< 50 cm) findes for det fulde bebyggede areal i lokalforvaltningens område

3.3. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende mobilitet**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for bytrafik og/eller offentlig transport på deres område.

3.3.1. *Vedtagelse af en plan for bæredygtig bytrafik*

Det er BEMP at vedtage en plan for bæredygtig bytrafik for at sikre en integreret tilgang til alle transportformer og samtidig tage hensyn til planlægning af det omgivende miljø. Planen for bæredygtig bytrafik skal forbedre sikkerhed og tryghed, mindske luft- og støjforurening, nedbringe emissioner og energiforbrug, forbedre transportens effektivitet og omkostningseffektivitet og styrke kvaliteten af bymiljøet og byplanlægningen og tiltrækningskraften herved. De følgende afsnit (3.3.2 til 3.3.9) beskriver foranstaltninger, som kan indgå i en sådan plan for bæredygtig bytrafik.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for bytrafik og/eller offentlig transport. Lokale og situationsbestemte faktorer kan påvirke de specifikke foranstaltninger, som kan indgå i planen for bæredygtig bytrafik og foranstaltningernes anvendelighed.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i52) Transportandel af rejser (% af strækninger tilbagelagt i bil, på motorcykel, med offentlig transport, på cykel eller til fods) (i53) Offentlige transportmidlers tilgængelighed (andel af indbyggere, der bor under 300 m fra et stoppested for et offentligt bytransportmiddel med en mindstefrekvens på 15-20 minutter) (%)	—

3.3.2. *Fremme af cykling og gang gennem cykelinfrastruktur, delecykelordninger og fremme af gang*

Det er BEMP:

— at vedtage politiske foranstaltninger og strategier til fremme af cykling og gang, der skal anerkendes som særskilte transportformer i politik- og planlægningsdokumenter og strategiplaner for byen og tildeles hver deres specifikke foranstaltninger

— at etablere en effektiv infrastruktur; der er behov for gang- og cykelinfrastruktur for at gøre gang og cykling til sikre, hurtige og attraktive transportformer

— at anvende metodologiske værktøjer til systematisk at indsamle data om gang og cykling; overvågning af udviklingen i gang og cykling og evaluering af virkningen af iværksatte foranstaltninger kan understøtte yderligere beslutningstagning og valg med hensyn til at fremme bæredygtig transport

— at udvikle effektive og målrettede kommunikationsværktøjer til at fremme gang og cykling blandt borgere og pendlere.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet. Imidlertid kan visse lokale og situationsbestemte (f.eks. topografiske) faktorer begrænse anvendeligheden af specifikke foranstaltninger til støtte og fremme af gang og cykling.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i52) Transportandel af rejser (% af strækninger tilbagelagt i bil, på motorcykel, med offentlig transport, på cykel eller til fods) (i54) Cykelinfrastrukturens længde (cykelstier) i alt (km) og i forhold til længden af det samlede vejnet for biler (km cykelsti/km vej) (i55) Byen har en særlig politik eller plan for investering i gang-/cykelinfrastruktur og målbare mål for forøgelse af gang/cykling, som er politisk vedtaget (ja/nej)	(b17) Byen har en cykelandel på 20 % eller højere, ELLER byen har øget sin cykelandel med mindst 50 % de seneste fem år (b18) Mindst 10 % af byens investeringer i transportinfrastruktur og vedligeholdelse heraf er afsat til cykelinfrastruktur

3.3.3. *Indførelse af en delebilordning i stor målestok*

Det er BEMP at støtte og fremme oprettelsen af en delebilordning i stor målestok i lokalforvaltningens område. Delebiltjenester drives normalt ikke af den by, hvori de er operative, men lokalforvaltningen kan etablere understøttende infrastruktur og fastlægge relevante politikker og regler for at integrere bildeling i byens struktur og det offentlige transportsystem. Den offentlige forvaltning kan også blive forretningskunde i den lokale delebiltjeneste, udbrede kendskabet til den i offentligheden, reklamere for tjenesten og fastlægge standarder, som delebiltjenester skal overholde for at kunne drage fordel af byens understøttende infrastruktur (f.eks. reserverede vejbaner eller zoner med lav trafik). Byen kan også beslutte at give tilskud til en delebiltjeneste, så den kan udvide eller fremskynde væksten.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er særlig anvendelig for lokale myndigheder med over 200 000 indbyggere i deres byområde. Lokale myndigheder i områder med en mindre befolkning kan støde på begrænsninger for, hvor anvendelig BEMP er, på grund af det begrænsede antal kunder i delebilordningen, højere omkostninger, mindre udviklet offentligt transportnet osv.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i56) Antallet af delebilbrugere pr. 10 000 indbyggere (antal/10 000 indbyggere) (i57) Antal registrerede brugere pr. delebil (antal brugere/antal biler) (i58) Antal indbyggere pr. tilgængelig delebil (antal indbyggere/antal biler) (i59) Antal km tilbagelagt årligt af delebilbrugere (km/bruger/år) (i60) Antal privatejede biler erstattet af hver bil i en delebiltjenestes flåde (antal privatejede biler erstattet/antal delebiler)	(b19) Hver bil i delebiltjenestens flåde har erstattet mindst otte privatejede biler (b20) Mindst én tilgængelig delebil pr. 2 500 indbyggere

3.3.4. *Integreret billetudstedelse til offentlig transport*

Det er BEMP at indføre integreret billetudstedelse i form af et intelligent system, der kan identificere og opkræve betaling for rejser foretaget ved brug af flere transportformer. Hvis den offentlige forvaltning optræder som udbyder af offentlig transport (f.eks. gennem et kommunalt ejet selskab), kan den selv indføre integreret billetudstedelse. Hvis lokalforvaltningen udliciterer offentlige transporttjenester til private selskaber, kan der i udbuddet stilles krav om en integreret billetudstedelsesløsning.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for offentlig transport. Når antal brugere og årlige transaktioner ligger under en vis kritisk masse, kan det imidlertid være en udfordring at få dækket de investeringer, der i form af tid og midler indledningsvis er nødvendige for at indføre et intelligent integreret billetudstedelsessystem.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i61) Andelen af ture, der er betalt med den integrerede billet (%) (i62) Andelen af offentlige transportbrugere, som ville have brugt et privat motoriseret transportmiddel i mangel af et integreret billetudstedelsessystem (standardiseret via samlet befolkning i oplandet)	(b21) Mindst 75 % af turene er betalt med den integrerede billet

3.3.5. *Øget udbredelse af eldrevne køretøjer i byområder*

Det er BEMP at købe eldrevne køretøjer (dvs. elbiler, -knallerter og -cykler) til den offentlige forvaltnings egen flåde. Endvidere kan der også indføres ordninger til støtte for borgernes indkøb af eldrevne køretøjer ved afsættelse af budgetmidler eller indgåelse af aftaler med lokale banker om fordelagtige rentesatser. Desuden kan den offentlige forvaltning støtte udbredelsen af eldrevne køretøjer ved at tillade kørsel i afgrænsede trafikområder eller i reserverede vejbaner, skabe eller øge antallet af offentlige ladestationer, sænke skatter og afgifter på eldrevne køretøjer, indføre eller støtte delebilordninger med elbiler og bekendtgøre over for borgerne, hvilke støtteforanstaltninger der er indført for eldrevne køretøjer.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder og især relevant i byer (med en stor andel af korte køreafstande) og områder med trængsels- og luftforureningsproblemer.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i63) Andel af eldrevne køretøjer (pr. type, f.eks. elbiler og -cykler) på vejen af det samlede antal køretøjer (%) (i64) Andel af offentligt ejede eldrevne køretøjer (pr. type, f.eks. elbiler og -cykler) af den samlede offentlige flåde (%) (i65) Antal offentlige ladestationer pr. indbygger (antal/indbyggere)	—

3.3.6. *Fremme af intermodalitet for passagerer*

Det er BEMP at tilskynde til udviklingen af nemme, sikre, hurtige og smidige forbindelser mellem forskellige bæredygtige transportformer. Intermodale transportsystemer forbinder infrastrukturen og offentlige transporttjenester (busser, sporvogne, letbaner, nærbaner, metroer osv.), gang, cykling, delecykler og delebiler. Offentlige forvaltninger kan fremme intermodaliteten for passagererne ved at samarbejde med forskellige udbydere af offentlige transporttjenester og delecykel- og delebiltjenester.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder, men især relevant for byer med komplekse transportnet og et stort område.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i52) Transportandel af rejser (% af strækninger tilbagelagt i bil, på motorcykel, med offentlig transport, på cykel eller til fods) (i66) Gennemsnitligt antal cykelparkeringer ved offentlige transportmidlers stoppesteder pr. gennemsnitligt dagligt passagertal (antal cykelparkeringer/antal passagerer) (i67) Andel af brugere af offentlig transport, som kombinerer denne med gang/cykling, af de brugere af offentlig transport, som bor inden for en rimelig radius (800 m til fods og 3 km på cykel) af stoppesteder for offentlige transportmidler med høj hyppighed (mindst to gange i timen i myldretiden morgen og aften) (%) (i68) Intermodal rejseplanlægningssoftware, der er tilgængelig for indbyggerne, medregner gå- og cykelafstand (ja/nej)	(b22) Andelen af bæredygtige transportformer anvendt i byen (f.eks. gang, cykling, bus, sporvogn, tog) er mindst 60 %

3.3.7. *Indførelse af en trængselsafgift*

Det er BEMP at indføre en trængselsafgift i byområder med stor trafikal trængsel. Trængselsafgiften er et negativt økonomisk incitament (gebyr) til anvendelse på overbelastede veje på de travleste tider af døgnet. Trængselsafgiften skal for at virke indføres som led i en pakke om transportforanstaltninger(se tidligere BEMP'er i afsnit 3.3), som sikrer et gyldigt alternativ til kørsel i bil.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for lokale myndigheder i byområder med stor trafikal trængsel og luftforurening.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i52) Transportandel af rejser (% af strækninger tilbagelagt i bil, på motorcykel, med offentlig transport, på cykel eller til fods) (i69) Den procentvise nedbringelse af luftforurenende stoffer (partikler — PM_{10}, ammoniak og nitrogenoxid) i området med trængselsafgift sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften (%) (i70) Den procentvise nedbringelse af afgiftsberigtigede køretøjers adgang til området med trængselsafgift sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften (%) (i71) Den procentvise stigning i offentlige transportkøretøjers gennemsnitshastighed og overholdelse af køreplanen i området med trængselsafgift sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften (%)	(b23) Koncentrationen af luftforurenende stoffer (PM_{10}, ammoniak og nitrogenoxid) er nedbragt med 10 % (i gennemsnit) i området med trængselsafgift sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften (b24) Afgiftsberigtigede køretøjers adgang til området med trængselsafgift er nedbragt med 20 % sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften (b25) De offentlige transportkøretøjers hastighed og overholdelse af køreplanen er forøget med 5 % sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften

3.3.8. *Begrænsning af gratis parkeringspladser i byerne*

Det er BEMP at begrænse gratis parkeringspladser i gaderne i byområder og fjerne mindstekrav om parkeringspladser (pladser i gaderne og underjordiske parkeringsanlæg) i forbindelse med nybyggerier. Endvidere kan der også vedtages en formel politik om en gradvis fjernelse af tidligere parkeringskrav (pladser i gaderne og underjordiske parkeringsanlæg) fra eksisterende byggerier. Begrænsning af gratis parkeringspladser i gaderne er et negativt incitament til at eje egen bil. Disse foranstaltninger er mest effektive, når de ledsages af foranstaltninger til mere tilgængelige og pålidelige gyldige alternativer til benyttelse af en bil, f.eks. offentlig transport, cykling og gang.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder og specifikt relevant for byer med stor trafikal trængsel og luftforurening eller underudnyttet offentlig transport.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i52) Transportandel af rejser (% af strækninger tilbagelagt i bil, på motorcykel, med offentlig transport, på cykel eller til fods) (i72) Andelen af tilgængelige parkeringspladser i forretningernes åbningstid (%) (i73) Forekomsten af mindstekrav om parkeringspladser (pladser i gaderne og underjordiske parkeringsanlæg) i forbindelse med nybyggerier (ja/nej)	(b26) Parkeringspladser i gaderne er optaget for 80-90 % vedkommende i 90 % af forretningernes åbningstid (b27) Byen har ingen mindstekrav om parkeringspladser (pladser i gaderne og underjordiske parkeringsanlæg) i forbindelse med nybyggerier og har en formel politik om gradvist at fjerne tidligere parkeringskrav fra eksisterende byggerier

3.3.9. *Indførelse af logistikcentre*

Det er BEMP at inddrage relevante interessenter og støtte indførelsen af et logistikcenter i lokalforvaltningens område. Logistikcentret kan placeres forholdsvis tæt ved det geografiske område, det betjener, så der kan foretages samlede leverancer i området.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for mobilitet og særlig relevant for byer, hvor der leveres store mængder varer, og/eller som har stor trafikal trængsel og luftforurening.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i74) CO_2-emissioner fra varevogne i et specifikt tidsrum (f. eks. årligt eller månedligt) i logistikcentrets opland (kg CO_2-ækv./år eller kg CO_2-ækv./måned) (i75) Antal leveringskørsler pr. dag i serviceområdet (antal/dag)	(b28) 40 % nedbringelse af CO_2-emissioner fra varevogne i serviceområdet sammenlignet med situationen før oprettelsen af logistikcentret (b29) 75 % nedbringelse af antal leveringskørsler pr. dag i serviceområdet sammenlignet med situationen før oprettelsen af logistikcentret

3.4. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende arealanvendelse**

Dette afsnit er rettet mod lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning.

3.4.1. *Begrænsning af byspredning til grønne områder og landbrugsareal*

Det er BEMP at begrænse og kontrollere byspredning gennem lovgivningsforanstaltninger (f.eks. fysisk arealplanlægning og begrænsninger for bestemte typer arealanvendelse), økonomiske indgreb (f.eks. handel med byggetilladelser) og institutionel forandring og forvaltning (f.eks. særlige kontorer for byfornyelse). Som eksempel på foranstaltninger til begrænsning af byspredning kan nævnes tilskyndelse til at bygge på forladte industrigrunde, minimere aflukkede områder mellem bygninger, renovere forladte bygninger og fremme vertikal byudvikling.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i76) Andelen af menneskeskabte uigennemtrængelige overflader (dvs. enhver type uigennemtrængeligt bebygget område: bygninger, veje, ethvert areal uden vegetation eller vand) i lokalforvaltningens område (km^2 menneskeskabt uigennemtrængelig overflade/km^2 samlet areal)	—
(i77) Andelen af nybebygget areal i et specifikt tidsrum (f.eks. et, fem eller ti år) af det samlede bebyggede areal i lokalforvaltningens område ved starten af den pågældende periode (%)	

3.4.2. *Nedbringelse af den urbane varme-ø-effekt*

Det er BEMP at mindske den urbane varme-ø-effekt ved at iværksætte en kombination af foranstaltninger såsom grønne områder, grønne tage, brug af reflekterende materialer, bedre isolering af varmerør og genbrug af spildvarme.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning i store byområder. Små lokalforvaltninger er mindre påvirket af den urbane varme-ø-effekt.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i78) Iværksættelse af foranstaltninger til nedbringelse af den urbane varme-ø-effekt såsom grønne områder, grønne tage og brug af reflekterende materialer (ja/nej)	—

3.4.3. *Krav om kloakering med lav indvirkning i befæstet jord*

Det er BEMP at kræve kloakeringsforanstaltninger med lav indvirkning i forbindelse med nybyggeri (herunder større saneringer af eksisterende bebyggede områder) for at forebygge og bekæmpe oversvømmelser, erosion og forurening af jord og grundvandsforurening. Kloakeringsforanstaltninger med lav indvirkning, der gør brug af filosofien om bæredygtige afløbssystemer (SUDS), anses for at være bedste praksis, da SUDS bygger på fremragende principper om:

— at forsøge at forbedre kvaliteten af afstrømningsvandet, nedbringe overfladeafstrømningen, bidrage til biodiversiteten og skabe rekreativ værdi

— at forsøge så nøje som muligt at kopiere det naturlige afløb fra før nybyggeriet

— at etablere et integreret forvaltningshierarki for forebyggelse, styring ved kilden og styring på stedet.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning. De specifikke foranstaltninger til forbedring af kloakeringen er afhængige af stedet.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i79) Forekomsten af krav om kloakeringsforanstaltninger med lav indvirkning i forbindelse med nybyggeri og større saneringer (ja/nej)	—

3.5. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende grønne byområder**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af grønne byområder.

3.5.1. *Udarbejdelse og gennemførelse af en lokal strategi og handlingsplan for biodiversitet*

Det er BEMP at indføre en lokal strategi og handlingsplan for biodiversitet, hvis mål og målsætninger kan defineres i dialog med eksperter, interessenter og indbyggere. Handlingsplanen skal omfatte foranstaltninger, der skal indføres, tidslinjer, budgetmidler, milepæle, partnerskaber for gennemførelse og ansvarsfordeling. Resultaterne af handlingsplanen kan bekendtgøres og formidles til indbyggerne og interessenterne for at øge bevidstheden.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af grønne byområder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i80) Andel og antal af hjemmehørende arter (for forskellige kategorier af arter, f.eks. fugle og sommerfugle) i byområdet (%)	—
(i81) Andel af naturlige og delvis naturlige områder i byområdet af det samlede byareal (%)	
(i82) Grønt areal pr. indbygger (m^2/indbygger) — idet der skelnes mellem byområder, mindre tætbebyggede områder og landdistrikter	

3.5.2. *Oprettelse af blå-grønne netværk*

Det er BEMP at udvikle blå-grønne netværk ([14]) ved at genskabe en naturorienteret vandcyklus og bidrage til rekreative områder i byen ved at samle vandforvaltning og grøn infrastruktur. Blå-grønne netværk kan kombinere og beskytte de hydrologiske og økologiske værdier i bylandskabet og samtidig sikre resistens- og tilpasningsforanstaltninger mod oversvømmelser.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder.

([14]) Blå-grønne netværk er naturlige og delvis naturlige områder, der omfatter grønne områder (og/eller blå områder, hvis der er tale om akvatiske økosystemer) og andre fysiske elementer på landjorden (herunder i kystområder) og i havområder.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i83) Andel af grønne og blå byområder i byområdet af det samlede byareal (%)	—

3.5.3. *Fremme af anvendelsen af grønne tage*

Det er BEMP at udforme hensigtsmæssige politiske ordninger til støtte for anlæggelse af grønne tage på nye og eksisterende bygninger, både offentlige og private. Grønne tage kan også være base for vedvarende energisystemer såsom solcellepaneler (se afsnit 3.2.10 om produktion af vedvarende energi i offentlige bygninger og sociale boligbyggerier). Politiske ordninger, der støtter anvendelsen af grønne tage, kan indeholde økonomiske incitamenter, indskrænkning af bureaukrati og specifik teknisk støtte til inddragelse af grønne tage i nybyggeri og renoveringer.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i84) Andelen af overflader dækket med grønne tage af byområdets samlede areal (m^2 grønt tag/m^2 byareal) (i85) Andel eller antal af bygninger med grønne tage i et givet byområde (%)	—

3.5.4. *Tilføjelse af ny miljøværdi til forladte grønne områder og udkantsområder*

Det er BEMP at vedtage en plan for genetablering af forladte grønne områder og udkantsområder i lokalforvaltningens område for at fjerne forurenende stoffer fra jord og vand, forbedre dyrelivets habitat, nedbringe den urbane varme-ø-effekt og beskytte stedet mod jorderosion og oversvømmelser og samtidig tilbyde rekreative grønne områder til de lokale beboere.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i86) Vedtagelse af en plan for genetablering og miljøledelse af forladte grønne områder og udkantsområder i byområdet (ja/nej)	—

3.6. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende lokal luftkvalitet**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af luftkvalitet.

3.6.1. *Forbedring af lokal luftkvalitet*

Det er BEMP at opstille en struktureret plan for forbedring af luftkvaliteten med regelmæssigt ajourførte mål, både kort- og langsigtede, som er fastsat på forhånd og er mere ambitiøse end det mål og de grænseværdier, der er fastlagt i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/50/EF ([15]) om luftkvalitet. Planen skal omfatte alle aspekter vedrørende transport (brug af bil, hastighedsgrænser, offentlig transport osv.) over industrianlæg, energiproduktion, type af opvarmningssystemer i bygninger og energieffektivitet i bygninger, arealplanlægning og arealanvendelse, der l udarbejdes i samarbejde med de relevante sektormyndigheder og -interessenter. Desuden kan planens effekt øges ved at udarbejde den i samarbejde med myndigheder på et højere niveau og med de tilstødende lokalforvaltninger, hvor det er relevant. Planen for forbedring af luftkvaliteten kan også omfatte formidling af information til beboerne om virkningerne og vigtigheden af luftkvalitet ved f. eks. at fremme brug af bæredygtige transportløsninger.

Anvendelsesområde

BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af luftkvaliteten i deres område, idet fokus rettes mod specifikke lokale anliggender.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i87) Årlige gennemsnitlig koncentration af PM_{10} (µg/m^3) (i88) Årligt antal dage, hvor den daglige gennemsnitlige koncentration af PM_{10} overstiger 50 µg/m^3 (dage/år) (i89) Årlige gennemsnitlig koncentration af $PM_{2,5}$ (µg/m^3) (i90) Årligt antal dage, hvor den daglige gennemsnitlige koncentration af $PM_{2,5}$ overstiger 25 µg/m^3 (dage/år) (i91) Årligt antal dage, hvor ozonkoncentrationen (O_3) overstiger en maksimal daglig 8-timers middelværdi på 120 µg/m^3 (dage/år) (i92) Årlig gennemsnitlig koncentration af nitrogendioxid (NO_2) (µg/m^3) (i93) Årligt antal dage, hvor koncentrationen af NO_2 pr. time overstiger 200 µg/m^3 (dage/år)	(b30) For alle indikatorer defineret i denne BEMP når resultaterne de niveauer, der er fastsat i Verdens-sundhedsorganisationens retningslinjer for luftkvalitet

3.7. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende støjforurening**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for bekæmpelse af støjforurening.

3.7.1. *Overvågning, kortlægning og nedbringelse af støjforurening*

Det er BEMP at kortlægge støj i lokalforvaltningens område og informere offentligheden om virkningerne af støjforurening og resultaterne af kortlægningen gennem en effektiv informationskampagne. Baseret på resultaterne af støjkortlægningen skal de lokale myndigheder udarbejde en støjhandlingsplan for at nedbringe de lokale støjniveauer og opretholde gode kvalitetsniveauer for støj i miljøer, hvor disse forekommer.

([15]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/50/EF af 21. maj 2008 om luftkvaliteten og renere luft i Europa (EUT L 152 af 11.6.2008, s. 1).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for bekæmpelse af støjforurening.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i94) Andel af støjniveaumålinger, der overstiger lokale grænseværdier, af det samlede antal målinger (%) (i95) Andel af beboere udsat for støjniveauer, der overstiger lokale grænseværdier, af den samlede befolkning (%) (i96) Andel af beboere udsat for natlige støjniveauer, der påvirker helbredet ifølge Verdenssundhedsorganisationens grænseværdier, af den samlede befolkning (%)	—

3.8. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende affaldshåndtering**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for affaldshåndtering.

3.8.1. *Under hensyntagen til EMAS-sektorreferencedokumentet fra for affaldshåndteringssektoren*

Det er BEMP at overveje bedste praksis for miljøledelse, som er identificeret og præsenteret i EMAS-sektorreferencedokumentet for affaldshåndteringssektoren ([16]), og indberette de indikatorer, der er fastsat i samme dokument.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for affaldshåndtering.

3.9. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende vandforsyning**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for drikkevandsforsyningen i deres område.

3.9.1. *Udrulning af vandmåling hos samtlige husholdninger/slutbrugere*

Det er BEMP at installere vandmålere i hver boligenhed og hos enhver anden slutbruger (industrianlæg, forretningslokaler, offentlige bygninger osv.) for at basere alle vandregninger på det faktiske vandforbrug. Ved især at vælge intelligente vandmålere er det muligt at fjernovervåge vandforbruget i realtid og f.eks. analysere forbrugsmønstrene hos forskellige kunder eller påvise svagheder i vandforsyningsnettet. Opkrævning af betaling for faktisk vandforbrug og indførelse af tidlig påvisning af unormalt vandforbrug (f.eks. lækager) kan give betydelige vandbesparelser.

([16]) EMAS-SRD for affaldshåndteringssektoren er i øjeblikket under udarbejdelse. De foreløbige resultater findes på følgende link, hvoraf også det endelige dokument vil fremgå efter vedtagelsen: http://susproc.jrc.ec.europa.eu/activities/emas/waste_mgmt.html

Anvendelsesområde

Teknikken kan anvendes i alle eksisterende vandforsyningsnet.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i97) Vandmålingers udbredelsesgrad (% af forbrugerne, % af vandforbruget, der er omfattet af måling)	(b31) Vandmåleres udbredelsesgrad i husholdninger eller hos slutbrugere er mindst 99 %
(i98) Andel af intelligente målere af alle vandmålere i brug (%)	(b32) I vandknappe områder ([1]) (i det mindste noget af året) er vandmålere i husholdninger/hos slutbrugere intelligente målere
(i99) Nedbringelse af vandforbruget hos slutbrugere efter installation af vandmålere og/eller intelligente målere (l/bruger)	(b33) Alle nye bygninger er udstyret med vandmålere (intelligente målere i vandknappe områder)

([1]) Vandknappe områder er områder, hvor der er utilstrækkelige vandressourcer til at opfylde langsigtede gennemsnitlige behov. Læs mere på: http://ec.europa.eu/environment/water/quantity/about.htm

3.9.2. *Minimering af lækager i vandforsyningsnettet*

Det er BEMP:

— at opstille en detaljeret vandbalance for vandforsyningssystemet og styre vandtrykket for at undgå høje niveauer

— at analysere vandforsyningsnettet og opdele det i passende måledistrikter for at påvise lækager ved hjælp af manuelle eller automatiske akustiske vandlækagedetektorer

— at reagere øjeblikkeligt og tilstrækkeligt på de identificerede fejl og lækager i nettet

— at oprette en database over alle tekniske installationer med angivelse af georeference, alder og type af rør og ledninger, hydrauliske data, tidligere indgreb osv.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle nye og eksisterende vandforsyningsnet.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i100) Andel af vandtab af den indpumpede vandmængde (%)	(b34) Infrastrukturlækageindekset er under 1,5
(i101) Infrastrukturlækageindekset (ILI): beregnet som aktuelt årligt reelt tab (CARL)/uundgåeligt årligt reelt tab (UARL) ([1])	

([1]) Det aktuelle årlige reelle tab (CARL) repræsenterer det reelle vandtab i forsyningsnettet (dvs. vand, der ikke leveres til slutbrugerne). Det uundgåelige årlige reelle tab (UARL) tager hensyn til, at der altid vil være lækager i et vandforsyningsnet. UARL beregnes på basis af faktorer som nettets samlede længde, antal tilslutninger og vandtrykket under drift.

3.10. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende spildevandsbehandling**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling og kloakering i byer.

3.10.1. *Energieffektiv spildevandsbehandling, der sikrer betingelserne for fuld nitrifikation*

Det er BEMP:

— at sikre en installeret kapacitet (med henblik på regn eller tø), der er det dobbelte af den nødvendige kapacitet til den mængde spildevand, der forekommer i perioder uden regn

— at behandle spildevandet ved nitrifikation (i et forhold mellem fødevarer og mikroorganismer på < 0,15 kg BOD_5/kg MLSS ([17]) pr. dag), og foretage denitrifikation og fosforfjernelse

— at fjerne suspenderede materialer ved hjælp af sandfiltrering (eller ved hjælp af neddykkede membraner) i tilfælde af følsomme vandrecipienter

— at iværksætte anden tertiær behandling for at mindske forekomsten af mikroforurenende stoffer (se afsnit 3.10.2)

— løbende at overvåge organiske forbindelser (samlet organisk kulstof), ammoniak, nitrat og fosfor i tilfælde af en anlægskapacitet på over 100 000 personækvivalenter (PE) ([18]) eller en daglig tilstrømmende BOD_5-mængde på over 6 000 kg

— at stabilisere primærslam og overflødigt slam i anaerobe rådnetanke (se afsnit 3.10.3)

— at tørre det anaerobt stabiliserede slam og sende det til forbrænding (se afsnit 3.10.4)

— at indføre energieffektive teknologier såsom energieffektive iltningssystemer med små bobler i den biologiske fase og energieffektive pumper og arkimedessnegle.

Anvendelsesområde

Denne teknik er anvendelig for offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling i både nye og eksisterende rensningsanlæg til spildevand.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i102) Koncentrationer af udledt sedimenteret slam eller fjernelseseffektiviteten af COD, BOD_5, ammoniak, samlet kvælstof og samlet fosfor (mg/l, %)	(b35) Den opnåede fjernelseseffektivitet er: mindst 98 % for BOD_5, mindst 90 % for COD, mindst 90 % for ammoniak, mindst 80 % for samlede organiske kvælstofforbindelser og mindst 90 % for samlet fosfor
(i103) Spildevandsanlæggets elforbrug pr. kg BOD_5 fjernet (kWh/kg BOD_5 fjernet)	(b36) Spildevandsanlæggets elforbrug er:
(i104) Spildevandsanlæggets elforbrug pr. behandlet mængde (kWh/m^3 behandlet spildevand)	— under 18 kWh/PE/år for store kommunale rensningsanlæg (med en størrelse på over 10 000 PE)
(i105) Spildevandsanlæggets årlige elforbrug pr. personækvivalent (kWh/PE/år)	— under 25 kWh/PE/år for små kommunale rensningsanlæg (med en størrelse på under 10 000 PE)

([17]) Følgende forkortelser bruges i BEMP: BOD_5: biokemisk iltforbrug på fem dage, MLSS: suspenderede materialer i flydende blanding (biomasse i det aktiverede slamanlæg), COD: kemisk iltforbrug.

([18]) Udtrykket »personækvivalenter« eller »PE«, der bruges i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand (EFT L 135 af 30.5.1991, s. 40), dækker den organiske forurening, der produceres af indbyggerne i en stor, mindre eller lille by og af andre kilder såsom besøgende personer og landbrugs- og fødevaresektoren.

3.10.2. *Minimering af spildevandsudledning med særlig fokus på mikroforurenende stoffer*

Det er BEMP at fjerne betydelige mængder mikroforurenende stoffer ved at indføre tertiær behandling såsom adsorption på aktivt kul i pulverform eller oxidering med klorfri oxidationsmidler (specifikt ozon).

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling i både nye og eksisterende kommunale spildevandsanlæg; i eksisterende anlæg kan der imidlertid være pladsproblemer, som kan løses ved hjælp af tilpasning af udstyret.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i106) Fjernelseseffektivitet for mikroforurenende stoffer i adsorptions- eller ozoniseringsfasen målt i COD eller DOC ([1]) (%) (i107) Andel af årlig spildevandsmængde, der gennemgår tertiær behandling til fjernelse af mikroforurenende stoffer (%)	(b37) Den gennemsnitlige fjernelseseffektivitet for mikroforurenende stoffer er over 80 % (b38) Mikroforurenende stoffer er fjernet fra mindst 90 % af den årlige spildevandsmængde

([1]) DOC: opløst organisk kulstof.

3.10.3. *Anaerob nedbrydning af slam og optimal energigenvinding*

Det er BEMP at stabilisere primærslam og overflødigt slam i anaerobe rådnetanke og udnytte den fremstillede biogas ved hjælp af effektive pumper og arkimedessnegle til effektiv lokal produktion af el og til slamtørring.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling i store nye og eksisterende spildevandsanlæg med en kapacitet på over 100 000 PE eller en daglig tilstrømmende BOD_5-mængde på over 6 000 kg.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i108) Andelen af spildevandsanlæggets el- og varmeforbrug, der dækkes gennem egen produktion af el og varme fra biogas pr. år (%) (i109) Biogasgeneratorens elvirkningsgrad (%) (i110) Specifik biogasproduktion (Nℓ ([1]) /kg tilført organisk tørstof)	(b39) Egen produktion af el og varme fra biogas dækker 100 % af energiforbruget i kommunale spildevandsanlæg med en størrelse på over 100 000 PE uden varmetørring af slam på stedet og 50 % for anlæg med varmetørring af slam på stedet.

([1]) Nℓ: normal liter, dvs. gasmængde målt ved standard driftsforhold (tryk: 1,01325 bar, temperatur: 0 °C).

3.10.4. *Tørring og forbrænding af slam*

Det er BEMP effektivt at afvande anaerobt stabiliseret slam mekanisk, f.eks. ved hjælp af en kammerfilterpresse, og dernæst fuldstændig oxidere det i et slamforbrændingsanlæg (som beskrevet i referencedokumenterne om bedste tilgængelige teknik ([19]) ifølge direktivet om industrielle emissioner ([20])). Fosforen i forbrændingsasken kan genvindes.

Anvendelsesområde

Denne teknik er anvendelig for offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling i både nye og eksisterende spildevandsanlæg. Ved små anlæg kan mekanisk afvandet slam sendes til et separat centralt slamforbrændingsanlæg i stedet for at blive forbrændt på stedet.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i111) Andel af slam produceret i spildevandsanlægget, som forbrændes (%)	—
(i112) Andel af fosforen i forbrændingsasken fra slammet fra spildevandsanlægget, som genvindes (%)	

3.10.5. *Fremme af brug af genvundet vand fra spildevandsbehandling*

Det er BEMP at fremme brug af genvundet vand fra spildevandsbehandling Dette vand kan f.eks. bruges til:

— kunstvanding, herunder af andet end landbrugsjord, f.eks. parker

— andre anvendelser i byen end til drikkevand, f.eks. spuling af gader, produktion af sne til skiløbsområder i nærheden, toiletskyl i offentlige bygninger, springvand

— industriel anvendelse, f.eks. køling

— grundvandsopfyldning.

Lokale offentlige forvaltninger kan sikre muligheden for at bruge genvundet vand til visse specifikke anvendelser ved at udstyre spildevandsanlæg med tertiær behandling og systemer til desinfektionsbehandling i nødvendigt omfang. I processen skal lokale offentlige forvaltninger inddrage relevante interessenter (f.eks. lokale landmænd og landbrugskooperativer), som kan være interesserede i at udnytte det genvundne vand.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling. Genbrug af vand er særlig relevant i områder med vandknaphed, hvor genbrug kan mindske indvirkningen på vandressourcerne, og hvor de ekstra investeringer og driftsomkostninger er økonomisk overkommelige.

([19]) Referencedokumenterne om bedste tilgængelige teknik (BAT) (BREF-dokumenter) ifølge direktivet om industrielle emissioner findes på: http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/

([20]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17).

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i113) Mængde genvundet vand fra spildevandsbehandling i en given periode (m^3/år, m^3/time) (i114) Andelen af genvundet vand af den samlede mængde behandlet spildevand (%)	—

3.10.6. *Tilbageholdelse og behandling af overløb fra kombineret kloaksystem/kloaknet og af regnvand fra separate kloaksystemer*

I tilfælde af kombineret kloaksystem/kloaknet ([21]) er det BEMP at behandle overløbsvandet i bundfældningstankene ved hjælp af fine filtre (4-6 mm) og bundfældningstanke og — afhængigt af vandkvaliteten af det tilstrømmede vand — filtre til tilbageholdelse af jord eller andre teknikker med en lignende fjernelseseffektivitet med hensyn til suspenderede materialer, COD, tungmetaller og organiske forurenende stoffer.

I tilfælde af separate kloaknet er det BEMP at behandle regnvandet afhængigt af dets forureningsgrad og kun direkte udlede regnvand, der er lidt eller slet ikke forurenet.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for spildevandsbehandling og kloakering i byer.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i115) For kombineret kloaksystem/kloaknet: mængden af forurenende stoffer (suspenderede materialer i alt, COD og tungmetaller) udledt til vandrecipienter fra spildevandsbehandling af den samlede udledning (af behandlet spildevand plus overløbsvand efter nedbør (%) (i116) For separate kloaksystemer: andelen af forurenede uigennemtrængelige områder, hvorfra regnvandet behandles tilstrækkeligt (%)	—

3.10.7. *Bæredygtig kloakering i byer*

Det er BEMP at mindske den regnvandsstrøm, der når kombineret kloaksystem/kloaknet og separate kloaksystemer, ved at forbedre vandets nedsivning i jorden (f.eks. mindske arealbefæstelsen). Dette gør det muligt at begrænse overløb til situationer med voldsomme nedbørsmængder og sikre, at alle udledninger af afstrømningsvand fra byer forvaltes således udledning af forurenende stoffer i vandrecipienten undgås. Lokale myndigheder kan fremme bæredygtig bykloakering ved at indarbejde relevante bestemmelser baseret på en helhedsorienteret tilgang på vandområdeniveau i de lokale politikker for arealanvendelse (se også afsnit 3.4.3).

([21]) I kombineret kloaksystem/kloaknet indsamles spildevand og regnvand (efter uvejr og regnbyger) i samme kloaknet. I separate kloaksystemer indsamles spildevand og regnvand og sendes til behandling eller udledning via separate kloaknet.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle lokale myndigheder med ansvar for bykloakering og arealplanlægning. Foranstaltninger til bæredygtig bykloakering kan iværksættes i forbindelse med nybyggeri og eksisterende byggerier. Dog kan der i eksisterende bebyggede områder være visse begrænsninger (f.eks. mangel på plads til lokal nedsivning).

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i76) »Andelen af kunstige overflader (dvs. enhver type uigennemtrængeligt bebygget område: bygninger, veje, ethvert areal uden vegetation eller vand) i lokalforvaltningens område (km^2 kunstig overflade/km^2 samlet areal)	—
(i117) »Årlig andel af anslået regnvandsmængde, som tilbageholdes og siver ned i jorden lokalt, af den samlede anslåede regnvandsmængde, der falder i lokalforvaltningens byområde (%)	

3.11. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende grønne offentlige indkøb**

Dette afsnit er rettet mod alle offentlige forvaltninger.

3.11.1. *Systematisk inddragelse af miljøkriterier i alle offentlige indkøb*

Det er BEMP at indføre miljøkriterier for indkøb af produkter (varer, tjenesteydelser og arbejde) og i udbudskriterierne at angive et produkts eller en tjenesteydelses livscyklusomkostninger som det økonomisk mest fordelagtige og ikke kun den indledende indkøbsinvestering.

Miljøkriterier kan indarbejdes i de tekniske specifikationer, udvælgelseskriterierne, tildelingskriterierne og bestemmelserne om kontraktens opfyldelse ved ethvert udbud, hvor der forventes en potentiel miljøvirkning.

Offentlige forvaltninger, der har brug for vejledning i formuleringen af miljøkriterierne, kan:

— indarbejde EU's omfattende kriterier for grønne offentlige indkøb ([22]) (EU GPP), når de findes for det pågældende produkt, i de tekniske specifikationer, udvælgelseskriterierne, tildelingskriterierne og bestemmelserne om kontraktens opfyldelse

— på de områder, hvor der ikke findes nogen EU-kriterier for grønne offentlige indkøb, henvise til EU's miljømærke, når det findes for det pågældende produkt, ved at bruge kriterierne for EU's miljømærke ved offentlige indkøb ([23])

— indføre leverandørernes EMAS-registrering som tildelingskriterium i offentlige udbud om indkøb af varer, tjenesteydelser og arbejde og give ekstra point i evalueringen af tilbuddene, såfremt indførelsen af et miljøledelsessystem er relevant for kontraktens genstand. I sektorer eller områder, hvor der er et lavt antal EMAS-registrerede organisationer blandt de erhvervsdrivende, og dette kunne begrænse antallet af tilbud, kan der tillige henvises til miljøledelsessystemer baseret på internationale standarder (dvs. ISO 14001). Imidlertid kan offentlige organisationer belønne den større troværdighed og pålidelighed ved EMAS ved at tildele EMAS-registrerede organisationer flere point end organisationer, der har andre miljøledelsessystemer, og som ikke kan fremvise de samme garantier.

([22]) Information om EU's kriterier for grønne offentlige indkøb og den samlede fortegnelse over omfattede produkter findes på: http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.

([23]) For ikke at begrænse antallet af udbud kan der i de tekniske specifikationer henvises til kriterierne for EU's miljømærke for den pågældende gruppe af produkter eller tjenesteydelser, og med henblik på kontrol kan der kræves et gyldigt EU-miljømærke. I henhold til artikel 44, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/24/EU af 26. februar 2014 om offentlige udbud og om ophævelse af direktiv 2004/18/EF (EUT L 94 af 28.3.2014, s. 65) skal ordregivende myndigheder også acceptere anden passende dokumentation.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i118) Andel af udbud, der indeholder miljøkriterier, af det samlede antal udbud, opdelt i produktkategorier (%)	(b40) 100 % af alle udbud indeholder miljøkriterier, som kræver mindst det præstationsniveau, der er fastlagt i EU's kriterier for grønne offentlige indkøb, for produkter, hvor EU's kriterier for grønne offentlige indkøb findes (f.eks. kontorpapir, rengøringsmidler og møbler)

3.12. **Bedste praksis for miljøledelse vedrørende miljøuddannelse og formidling af miljøinformation**

Dette afsnit er rettet mod offentlige forvaltninger med ansvar for miljøuddannelse af borgerne og tilvejebringelse af miljøoplysninger til virksomhederne.

3.12.1. *Miljøuddannelse og -information til borgere og virksomheder*

Det er BEMP at levere miljøuddannelse og -information til borgere og virksomheder med det formål:

— at fremme offentlighedens bevidsthed om miljøproblemer

— at tilvejebringe praktiske oplysninger om det daglige bidrag, som borgere og virksomheder kan yde til miljøbeskyttelse og effektiv udnyttelse af ressourcerne

— at skabe nye adfærdsmønstre hos forskellige samfundsgrupper

— at inspirere borgerne til at sætte sig ind i og forstå det lokale miljø og genskabe deres forhold til naturen

— at stimulere forståelsen af den indbyrdes miljømæssige afhængighed mellem by, land og natur.

Disse målsætninger kan opfyldes ved at afholde seminarer, konferencer, workshopper for offentligheden eller særlige grupper af borgere, virksomheder eller fagfolk om specifikke emner (f.eks. energieffektive bygninger). Desuden kan den lokale offentlige forvaltning give specifikke oplysninger om juridiske (og andre) miljøforhold og om tilgængelige incitamenter (f.eks. incitamenter til energieffektivisering). Alle aktiviteterne kan arrangeres ved inddragelse af og samarbejde med indbyggere, lokale organisationer og virksomheder, som støtter miljøuddannelse af og miljøinformation til borgerne.

Anvendelsesområde

Denne BEMP er anvendelig for alle offentlige forvaltninger med medansvar for at oplyse offentligheden om miljøforhold.

Tilhørende miljøpræstationsindikatorer og benchmarks for højeste kvalitet

Miljøpræstationsindikatorer	Benchmarks for højeste kvalitet
(i119) Andel af borgere, der direkte og indirekte berøres af miljøuddannelsestiltag	—
(i120) Der er en kommunal tjeneste eller afdeling, der tilvejebringer miljøinformation til virksomheder (ja/nej)	

4. **ANBEFALEDE SEKTORSPECIFIKKE CENTRALE MILJØPRÆSTATIONSINDIKATORER**

Følgende tabel viser **et udvalg af centrale miljøpræstationsindikatorer** for den offentlige forvaltning. Dette er en del af alle nævnte indikatorer i kapitel 3. Tabellen er inddelt på grundlag af dokumentets struktur.

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
BEMP'ER FOR BÆREDYGTIGE KONTORER							
1. Samlet årligt energiforbrug	kWh/m^2/år kWh/FTÆ/år	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Det samlede årlige energiforbrug delt med det samlede indvendige etageareal eller antal fuldtidsækvivalenter (FTÆ). Indikatoren kan også opdeles i: — rumopvarmning — rumkøling — belysning — andet elforbrug	Bygningsniveau	Energieffektivitet	—	BEMP 3.1.1
2. Samlede årlige drivhusgasemissioner	kg CO_2-ækv./m^2/år kg CO_2-ækv./FTÆ/år	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Samlede årlige drivhusgasemissioner produceret ved brug af kontorbygninger delt med det samlede indvendige etageareal eller antal fuldtidsækvivalenter (FTÆ)	Bygningsniveau	Energieffektivitet	—	BEMP 3.1.1
3. Samlet årligt vandforbrug	m^3/FTÆ/år m^3/m^2/år	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Samlet årligt vandforbrug i kontorbygninger delt med det samlede indvendige etageareal eller antal fuldtidsækvivalenter (FTÆ) og fordelt på (hvis relevant): — ledningsvandforbrug — forbrug af opsamlet regnvand — forbrug af genanvendt gråvand	Bygningsniveau	Vand	Vandforbrug i kontorbygninger er under 6,4 m^3/FTÆ/år	BEMP 3.1.2

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
4. Samlet årlig produktion af kontoraffald	kg/FTÆ/år	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Samlet årlig produktion af kontoraffald i kontorbygninger delt med antal fuldtidsækvivalenter (FTÆ)	Bygningsniveau	Affald	Den samlede affaldsproduktion i kontorbygninger er under 200 kg/FTÆ/år	BEMP 3.1.3
5. Samlet årlig genanvendt mængde kontoraffald	%	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Vægtprocent af den samlede affaldsproduktion på kontorer, som indsamles separat med henblik på genanvendelse	Bygningsniveau	Affald	Intet af det affald, der produceres i kontorbygninger, sendes til affaldsdeponeringsanlæg	BEMP 3.1.3
6. Dagligt forbrug af kontorpapir pr. fuldtidsækvivalent	ark papir/FTÆ/arbejdsdag	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Samlet antal ark kontorpapir forbrugt årligt delt med antal fuldtidsækvivalenter (FTÆ) og antallet af arbejdsdage	Organisationsniveau	Materialeudnyttelse	Kontorpapirforbruget er under 15 A4-ark/FTÆ/arbejdsdag	BEMP 3.1.4
7. Andelen af miljøvenligt certificeret kontorpapir indkøbt	%	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Andel af miljøvenligt certificeret kontorpapir indkøbt (antal indkøbsenheder) af det samlede indkøb af kontorpapir (antal indkøbsenheder)	Organisationsniveau	Energieffektivitet Materialeudnyttelse Vand Affald Biodiversitet Emissioner	Det anvendte kontorpapir er 100 % genanvendt eller certificeret i henhold til et ISO type I-miljømærke (f.eks. EU's miljømærke)	BEMP 3.1.4

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
8. Indførelse af værktøjer til fremme af bæredygtig pendling blandt medarbejdere	ja/nej	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Personalet er engageret i bæredygtig pendling takket være gennemførelsen og udbredelsen af værktøjer til adfærdsændring	Organisationsniveau	Emissioner	Værktøjer til fremme af bæredygtig pendling blandt personalet er indført og fremmes	BEMP 3.1.5
9. Indførelse af kulstofbudgetbaseret planlægning for forretningsrejser	ja/nej	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Et samlet kulstofbudget for forretningsrejser afsættes over en fastlagt periode. For hver rejse fratrækkes der en tilsvarende mængde kulstofemissioner fra kulstofbudgettet	Organisationsniveau	Emissioner	Kulstofbudgetbaseret planlægning er indført for alle forretningsrejser	BEMP 3.1.5
10. Adgang til og overvågning af videokonferencefaciliteter	ja/nej	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter kontorer	Videokonferencefaciliteter fremmes i organisationen, og antallet af timers anvendelse overvåges. Videokonferencefaciliteterne kan benyttes af alle medarbejdere	Organisationsniveau	Emissioner	Der er adgang til videokonferencefaciliteter for alle medarbejdere, og udnyttelsen heraf overvåges og fremmes	BEMP 3.1.5
11. Produceret fødevareaffald	g/måltid	Offentlige forvaltninger ejer eller forvalter kantiner og kaffebarer	Mængden af fødevareaffald produceret pr. serveret måltid i kantiner og kaffebarer	Organisationsniveau	Affald	—	BEMP 3.1.6

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
BEMP'ER FOR BÆREDYGTIG ENERGI OG KLIMAFORANDRINGER							
12. Kulstofemissioner for lokalforvaltningens område	kg CO_2-ækv./indbygger	Alle lokale myndigheder	Kommunens samlede årlige kulstofemissioner (i ton CO_2-ækv.) (herunder boliger, industri, landbrug, handel/tjenesteydelser såsom byggeri) delt med antal indbyggere i området	Forvaltet område	Emissioner	—	BEMP 3.2.1 og 3.2.2
13. Der findes en kommunal energi- og klimahandlingsplan	ja/nej	Alle lokale myndigheder	Den kommunale energi- og klimahandlingsplan, herunder kort- og langsigtede mål og tiltag, er baseret på oversigten over energiforbrug og emissioner på området	Forvaltet område	Emissioner	En kommunal energi- og klimahandlingsplan, herunder mål og tiltag og baseret på oversigten over energiforbrug og emissioner, er indført	BEMP 3.2.2
14. Vedtagelse af en strategi for tilpasning til klimaforandringer	ja/nej	Alle lokale myndigheder	En helhedsorienteret strategi for tilpasning til klimaforandringer for lokalforvaltningens område kan bygge på andre lokale og regionale tilpasningsstrategier	Forvaltet område	—	En helhedsorienteret strategi for tilpasning til klimaforandringer for lokalforvaltningens område er indført	BEMP 3.2.3
15. Energiforbrug til vejbelysning	kWh/indbygger/år MWh/km/år	Offentlige forvaltninger, der direkte eller indirekte forvalter vejbelysning	Årligt energiforbrug til vejbelysning beregnet pr. indbygger eller pr. km belyst vej	Forvaltet område	Energieffektivitet	Energiforbrug til vejbelysning pr. km er under 6 MWh/km/år	BEMP 3.2.4

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
16. Samlet årligt energiforbrug i offentlige bygninger	kWh/m^2/år	Offentlige forvaltninger, der ejer eller forvalter bygninger	Samlet årligt energiforbrug i de pågældende offentlige bygninger (idet der medregnes rumopvarmning, rumkøling og elektricitet) udtrykt som endeligt energiforbrug delt med bygningens etageareal	Bygningsniveau	Energieffektivitet	Ved nybyggeri konstrueres bygningen med et samlet primærenergiforbrug (inkl. alle anvendelser) på under 60 kWh/m^2/år For eksisterende bygninger under renovering konstrueres bygningen med et samlet primærenergiforbrug (inkl. alle anvendelser) på under 100 kWh/m^2/år	BEMP 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7 og 3.2.8
17. Uddannelse til personalet i energieffektivitet	timer/FTÆ/år	Offentlig forvaltning, der ejer eller forvalter bygninger	Årligt antal timers miljøspecifik personaleuddannelse for at forbedre bygningers energieffektivitet. Årligt antal timers uddannelse er delt med antal fuldtidsækvivalenter (FTÆ)	Bygningsniveau	Energieffektivitet	—	BEMP 3.2.8
18. CO_2-emissioner fra fjernvarme/-køling	t CO_2-ækv. kg CO_2-ækv./m^2	Alle lokale myndigheder	Mængden af CO_2-ækvivalente emissioner fra opvarmnings- og kølesystemer før og efter etablering af fjernvarme-/fjernkølenet i alt eller pr. etageareal-enhed i de opvarmede eller kølede bygninger	Fjernvarme-/fjernkølenet	Emissioner	—	BEMP 3.2.9

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
19. Andel af energiforbruget, der dækkes af vedvarende energikilder.	%	Offentlig forvaltning, der ejer eller forvalter bygninger	Vedvarende energi (varme og elektricitet særskilt) fremstillet på stedet/i nærheden delt med de offentlige bygningers eller de sociale boligbyggeriers energiforbrug (varme og elektricitet særskilt)	Bygningsniveau	Energieffektivitet Emissioner	100 % af den elektricitet, der bruges i offentlige bygninger, dækkes af lokalt produceret elektricitet fra vedvarende energikilder 100 % af varmtvandsbehovet i en offentlig bygning/sociale boligbyggerier dækkes af lokalt produceret varme fra vedvarende energikilder	BEMP 3.2.10
20. Der findes et lokalt planlægningssystem, der pålægger højere energistandarder og mindstekrav om produktion af vedvarende energi	ja/nej	Lokale myndigheder, der fastlægger det lokale bygningsreglement og/eller udsteder byggetilladelser	Det lokale planlægningssystem indeholder en bestemmelse om, at nybyggeri og renoveringer i området udføres efter eksemplariske energistandarder og er omfattet af et mindstekrav om produktion af vedvarende energi	Forvaltet område	Energieffektivitet Emissioner	—	BEMP 3.2.11
21. Levering af informations- og rådgivningstjenester	ja/nej	Offentlige forvaltninger, der fremmer energieffektivitet og vedvarende energi blandt borgere og virksomheder	Den offentlige forvaltning leverer informations- og rådgivningstjenester om energieffektivitet og vedvarende energi til borgere og virksomheder for at nedbringe energiforbruget	Forvaltet område	Energieffektivitet Emissioner	—	BEMP 3.2.13

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
22. Andel af området, som er dækket af termografi	%	Alle lokale myndigheder	Andel af lokalforvaltningens byområde, som er dækket af termografisk overvågning, delt med lokalforvaltningens samlede byområde	Forvaltet område	Energieffektivitet Emissioner	Nylige (< 5 år) termografiske data i høj opløsning (< 50 cm) findes for det fulde bebyggede areal i lokalforvaltningens område	BEMP 3.2.14
BEMP'ER FOR MOBILITET							
23. Transportandel af rejser	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Antal rejser i det omhandlede område foretaget ved hjælp af forskellige transportmidler (f.eks. bil, bus og cykel) delt med det samlede antal rejser	Forvaltet område	Emissioner	Byen har en cykelandel på 20 % eller højere, ELLER byen har øget sin cykelandel med mindst 50 % de seneste fem år. Andelen af bæredygtige transportformer anvendt i byen (f.eks. gang, cykling, bus, sporvogn, tog) er mindst 60 %	BEMP 3.3.1, 3.3.2, 3.3.6, 3.3.7 og 3.3.8
24. Der findes en særlig politik for gang/cykling	ja/nej	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Byen har en særlig politisk vedtaget politik, der fremmer gang/cykling, og der er desuden fastlagt mål for forbedring af og investering i gang-/cykelinfrastruktur	Forvaltet område	Emissioner	Mindst 10 % af byens investeringer i transportinfrastruktur og vedligeholdelse heraf er afsat til cykelinfrastruktur	BEMP 3.3.2
25. Cykelinfrastrukturens samlede længde	km km cykelsti/km vej	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Cykelinfrastrukturens længde (cykelstier) kan måles i absolutte tal (km) eller deles med længden af det samlede vejnet for biler	Forvaltet område	Emissioner	—	BEMP 3.3.2

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
26. Antallet af delebilbrugere	Antal brugere/ 10 000 indbyggere Antal brugere/antal delebiler	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Antallet af delebilbrugere kan beregnes som: — det samlede antal delebilbrugere delt med antal indbyggere ganget med 10 000 — det samlede antal delebilbrugere delt med antal delebiler	Forvaltet område	Emissioner	—	BEMP 3.3.3.
27. Tilgængelige delebiler	Antal indbyggere/antal delebiler	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Antallet af indbyggere i lokalforvaltningens område er delt med antallet af tilgængelige biler i delebilordningens flåde	Forvaltet område	Emissioner	Mindst én tilgængelig delebil pr. 2 500 indbyggere	BEMP 3.3.3
28. Privatejede biler erstattet	Antal privatejede biler erstattet/antal delebiler	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Antallet af privatejede biler, der erstattes af delebilordningen (ejerne behøver dem ikke længere) delt med det samlede antal tilgængelige biler i delebilordningens flåde	Forvaltet område	Emissioner	Hver bil i delebiltjenestens flåde har erstattet mindst otte privatejede biler	BEMP 3.3.3
29. Andelen af rejser, der er betalt med den integrerede billet	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for offentlig transport	Antal rejser foretaget med offentlig transport ved hjælp af flere transportformer og betalt via integreret billetudstedelse delt med det samlede antal rejser med offentlig transport ved hjælp af flere transportformer	Forvaltet område	Emissioner	Mindst 75 % af turene er betalt med den integrerede billet	BEMP 3.3.4

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
30. Andelen af eldrevne køretøjer	%	Alle lokale myndigheder	Det samlede antal eldrevne køretøjer (pr. type, f.eks. elbiler og -cykler) på vejen delt med det samlede antal køretøjer af samme type	Forvaltet område	Emissioner	—	BEMP 3.3.5
31. Antal ladestationer	Antal ladestationer/indbygger	Alle lokale myndigheder	Det samlede antal offentlige ladestationer til eldrevne køretøjer delt med antal indbyggere i det pågældende område	Forvaltet område	Emissioner	—	BEMP 3.3.5
32. Nedbringelse af koncentrationen af luftforurenende stoffer	%	Alle lokale myndigheder	Koncentrationen af luftforurenende stoffer (PM_{10}, ammoniak og nitrogenoxid) måles regelmæssigt i visse byområder (f.eks. tæt ved skoler, parker og boligområder). Nedbringelsen af koncentrationen af luftforurenende stoffer beregnes som den oprindelige koncentration af hvert luftforurenende stof (før indførelsen af trængselsafgiften) fratrukket den endelige koncentration (efter indførelsen af trængselsafgiften) af stoffet delt med den oprindelige koncentration af stoffet	Forvaltet område	Emissioner	Koncentrationen af luftforurenende stoffer (PM_{10}, ammoniak og nitrogenoxid) er nedbragt med 10 % (i gennemsnit) i området med trængselsafgift sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften	BEMP 3.3.7
33. Nedbringelse af køretøjers adgang til området med trængselsafgift	%	Alle lokale myndigheder	Antallet af private køretøjer, der kører ind i området med trængselsafgift, delt med antallet af private køretøjer, der kørte ind i det samme område før indførelsen af trængselsafgiften	Område med trængselsafgift	Emissioner	Afgiftsberigtigede køretøjers adgang til området med trængselsafgift er nedbragt med 20 % sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften	BEMP 3.3.7

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
34. Øget hastighed og overholdelse af køreplanen for offentlige transportkøretøjer	%	Alle lokale myndigheder	De offentlige transportmidlers gennemsnitlige hastighed efter indførelsen af en trængselsafgift delt med deres gennemsnitlige hastighed før indførelsen af trængselsafgiften. På samme måde kan overholdelsen af køreplanen for offentlige transportmidler beregnes før og efter indførelsen af trængselsafgiften	Område med trængselsafgift	Emissioner	De offentlige transportkøretøjers hastighed og overholdelse af køreplanen er forøget med 5 % sammenlignet med situationen før indførelsen af trængselsafgiften	BEMP 3.3.7
35. Andelen af tilgængelige parkeringspladser i forretningernes åbningstid	%	Alle lokale myndigheder	Gennemsnitligt antal ledige parkeringspladser i forretningernes åbningstid delt med det samlede antal parkeringspladser	Forvaltet område	Emissioner	Parkeringspladser i gaderne er 80-90 % optaget i 90 % af forretningernes åbningstid	BEMP 3.3.8
36. Mindstekrav om parkeringspladser	ja/nej	Alle lokale myndigheder	Den offentlige forvaltning kan begrænse gratis parkeringspladser (pladser i gaderne og underjordiske parkeringsanlæg) i forbindelse med nybyggerier og kan have en formel politik om gradvis at fjerne tidligere parkeringskrav fra eksisterende byggerier	Forvaltet område	Emissioner Biodiversitet	Byen har ingen mindstekrav om parkeringspladser (pladser i gaderne og underjordiske parkeringsanlæg) i forbindelse med nybyggerier og har en formel politik om gradvist at fjerne tidligere parkeringskrav fra eksisterende byggerier	BEMP 3.3.8
37. CO_2-emissioner fra varevogne	kg CO_2-ækv./år kg CO_2-ækv./måned	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	CO_2-emissioner i alt fra varevogne i et specifikt tidsrum (f.eks. årligt eller månedligt) i logistikcentrets opland	Logistikcentrets opland	Emissioner	40 % nedbringelse af CO_2-emissioner fra varevogne i serviceområdet sammenlignet med situationen før oprettelsen af logistikcentret	BEMP 3.3.9

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
38. Antal leveringskørsler pr. dag i serviceområdet	Antal leverancer/dag	Offentlige forvaltninger med ansvar for mobilitet	Antal leveringskørsler pr. dag udført af varevogne i logistikcentrets opland	Logistikcentrets opland	Emissioner	75 % nedbringelse af antal leveringskørsler pr. dag i serviceområdet sammenlignet med situationen før oprettelsen af logistikcentret	BEMP 3.3.9
BEMP FOR AREALANVENDELSE							
39. Andelen af nybebyggede områder	%	Alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning	Areal af nybebygget område (m^2), herunder enhver type uigennemtrængeligt bebygget område (bygninger, veje, ethvert område uden vegetation eller vand) delt med bebygget område ved den pågældende periodes begyndelse (f. eks. et, fem eller ti år)	Forvaltet område	Biodiversitet	—	BEMP 3.4.1
40. Fremme af foranstaltninger til nedbringelse af den urbane varme-ø-effekt	ja/nej	Alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning	Foranstaltninger til nedbringelse af den urbane varme-ø-effekt (f.eks. grønne områder, grønne tage eller brug af reflekterende materialer) fremmes i det forvaltede område, både i private og offentlige bygninger og områder	Forvaltet område	Emissioner Energieffektivitet Biodiversitet	—	BEMP 3.4.2
41. Der kræves kloakeringsforanstaltninger med lav indvirkning	ja/nej	Alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning	Der kræves kloakeringsforanstaltninger med lav indvirkning i forbindelse med nybyggeri, herunder større saneringer af eksisterende bebyggede områder	Forvaltet område	Biodiversitet	—	BEMP 3.4.3

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
BEMP'ER FOR GRØNNE BYOMRÅDER							
42. Andel af naturlige og delvis naturlige områder	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af grønne byområder	Areal (km^2) af naturlige og delvis naturlige miljøer i byområdet delt med det samlede byareal	Forvaltet område	Biodiversitet	—	BEMP 3.5.1
43. Andel af grønne og blå byområder	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af grønne byområder	Areal (km^2) af grønne og blå byområder (i byområdet) delt med det samlede byareal	Forvaltet område	Biodiversitet	—	BEMP 3.5.2
44. Andel af grønne tage	%	Alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning	Antal bygninger med grønne tage delt med det samlede antal bygninger i lokalforvaltningens område	Forvaltet område	Biodiversitet	—	BEMP 3.5.3
45. Plan for forladte grønne områder og udkantsområder	ja/nej	Alle lokale myndigheder med ansvar for arealplanlægning	Den offentlige forvaltning har en plan for genetablering og miljøledelse af forladte grønne områder og udkantsområder i byområdet	Forvaltet område	Biodiversitet	—	BEMP 3.5.4

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
BEMP FOR LOKAL LUFTKVALITET							
46. Koncentration af luftforurenende stoffer	$\mu g/m^3$	Offentlige forvaltninger med ansvar for forvaltning af luftkvalitet	Mængden af luftforurenende stoffer (PM_{10}, $PM_{2,5}$, NO_2), der forekommer (årligt gennemsnit) i byområdet målt ved stikprøver på visse placeringer (f.eks. skoler, parker og boligområder)	Forvaltet område	Emissioner	For alle indikatorer defineret i denne BEMP når resultaterne de niveauer, der er fastsat i Verdenssundhedsorganisationens retningslinjer for luftkvalitet	3.6.1
BEMP FOR STØJFORURENING							
47. Andel af støjniveaumålinger, der overstiger lokale grænseværdier	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for bekæmpelse af støjforurening	Antal støjniveaumålinger, der overstiger lokale grænseværdier, delt med det samlede antal støjniveaumålinger	Forvaltet område	—	—	BEMP 3.7.1
BEMP'ER FOR VANDFORSYNING							
48. Vandmålingers udbredelsesgrad	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for drikkevandsforsyning	Antal forbrugere med enkeltmålere (på enkeltbrugerniveau) delt med det samlede antal forbrugere	Forvaltet område	Vand	Vandmåleres udbredelsesgrad i husholdninger eller hos slutbrugere er mindst 99 %	BEMP 3.9.1
49. Andelen af intelligente vandmålere	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for drikkevandsforsyning	Antal forbrugere med intelligente vandmålere delt med det samlede antal forbrugere med vandmålere	Forvaltet område	Vand	I vandknappe områder (i det mindste noget af året) er vandmålere i husholdninger/hos slutbrugere intelligente målere Alle nye bygninger er udstyret med vandmålere (intelligente målere i vandknappe områder)	BEMP 3.9.1

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
50. Infrastrukturlækageindekset (ILI) for vand	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for drikkevandsforsyning	ILI beregnes som aktuelt årligt reelt tab (CARL)/uundgåelige årlige reelle tab (UARL)	Forvaltet område	Vand	Infrastrukturlækageindekset er under 1,5	BEMP 3.9.2
BEMP'ER FOR SPILDEVANDSBEHANDLING							
51. Fjernelseseffektivitet for vandforurenende stoffer	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Fjernelseseffektiviteten for hvert vandforurenende stof (COD, BOD_5, ammoniak, samlet kvælstof og samlet fosfor) beregnes som den oprindelige koncentration af hvert vandforurenende stof fratrukket den endelige koncentration af stoffet delt med den oprindelige koncentration af stoffet	Spildevandsanlæg	Vand	Den opnåede fjernelseseffektivitet er: mindst 98 % for BOD_5, mindst 90 % for COD, mindst 90 % for ammoniak, mindst 80 % for samlede organiske kvælstofforbindelser og mindst 90 % for samlet fosfor	BEMP 3.10.1
52. Elforbrug ved spildevandsbehandling	kWh/PE/år	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Det samlede elforbrug ved spildevandsbehandling delt med antal personækvivalenter, som spildevandsanlægget er konstrueret til/betjener	Spildevandsanlæg	Vand	Spildevandsanlæggets elforbrug er: — under 18 kWh/PE/år for store kommunale rensningsanlæg (med en størrelse på over 10 000 PE) — under 25 kWh/PE/år for små kommunale rensningsanlæg (med en størrelse på under 10 000 PE)	BEMP 3.10.1
53. Fjernelseseffektivitet for mikroforurenende stoffer	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Fjernelseseffektiviteten beregnes som den oprindelige koncentration af mikroforurenende stoffer fratrukket den endelige koncentration af stofferne delt med den oprindelige koncentration af stofferne	Spildevandsanlæg	Vand	Den gennemsnitlige fjernelseseffektivitet for mikroforurenende stoffer er over 80 %	BEMP 3.10.2

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
54. Andel af spildevandsmængde, der gennemgår tertiær behandling til fjernelse af mikroforurenende stoffer	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Årlig spildevandsmængde, der gennemgår tertiær behandling til fjernelse af mikroforurenende stoffer, delt med den samlede årlige spildevandsmængde	Spildevandsanlæg	Vand	Mikroforurenende stoffer er fjernet fra mindst 90 % af den årlige spildevandsmængde	BEMP 3.10.2
55. Andelen af egen produktion af el og varme i spildevandsanlægget	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Energi produceret (el og varme fra biogas) på stedet ved anaerob nedbrydning af slam og anvendt i spildevandsanlægget delt med den samlede mængde energi forbrugt i spildevandsanlægget	Spildevandsanlæg	Vand	Egen produktion af el og varme fra biogas dækker 100 % af energiforbruget i kommunale spildevandsanlæg med en størrelse på over 10 000 PE uden varmetørring af slam på stedet og 50 % for anlæg med varmetørring af slam på stedet	BEMP 3.10.3
56. Andelen af forbrændt slam	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Slam produceret i spildevandsanlægget, som forbrændes, delt med den samlede mængde slam produceret ved spildevandsbehandling	Spildevandsanlæg	Vand	—	BEMP 3.10.4
57. Andel af genvundet vand	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for spildevandsbehandling	Mængden af genvundet vand produceret ved spildevandsbehandling delt med den samlede mængde behandlet spildevand	Forvaltet område	Vand	—	BEMP 3.10.5

Indikator	Fælles enhed	Vigtigste målgruppe	Kort beskrivelse	Anbefalet minimumsniveau for overvågning	Relateret kerneindikator ifølge bilag IV til forordning (EF) nr. 1221/2009 (del C.2)	Benchmark for højeste kvalitet	Tilhørende bedste praksis for miljøledelse
58. Andel af regnvand, der tilbageholdes og siver ned i byområder	%	Offentlige forvaltninger med ansvar for bykloakering og arealplanlægning	Årlig andel af anslået regnvandsmængde, som tilbageholdes og siver ned i jorden lokalt, af den samlede anslåede regnvandsmængde, der falder i lokalforvaltningens byområde	Forvaltet område	Vand	—	BEMP 3.10.7
BEMP'ER FOR GRØNNE OFFENTLIGE INDKØB							
59. Andel af udbud med miljøkriterier	%	Alle offentlige forvaltninger	Antal udbud, der indeholder miljøkriterier, delt med det samlede antal udbud (opdelt i produktkategorier)	Organisationsniveau	Energieffektivitet Materialeudnyttelse Vand Affald Biodiversitet Emissioner	100 % af alle udbud indeholder miljøkriterier, som kræver mindst det præstationsniveau, der er fastlagt i EU's kriterier for grønne offentlige indkøb, for produkter, hvor EU's kriterier for grønne offentlige indkøb findes (f.eks. kontorpapir, rengøringsmidler og møbler)	BEMP 3.11.1
BEMP FOR MILJØUDDANNELSE OG FORMIDLLING AF MILJØINFORMATION							
60. Andel af borgere, der direkte og indirekte berøres af miljøuddannelsestiltag	%	Offentlige forvaltninger	Andel af borgere, der direkte og indirekte berøres af miljøuddannelsestiltag	Forvaltet område	Energieffektivitet Materialeudnyttelse Vand Affald Biodiversitet Emissioner	—	BEMP 3.12.1